

Funded by
the European Union

EU⁴Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

Ghid de evaluare a calității documentației EIM pentru Republica Moldova Inclusiv în context transfrontalier

Action implemented by:

**Ghid de evaluare a calității documentației EIM
pentru Republica Moldova
Inclusiv în context transfrontalier**

Februarie 2024

Acest Ghid a fost elaborat în cadrul acțiunii "Uniunea Europeană pentru Mediu" (UE pentru Mediu – Economie Verde) de către consultanții Secretariatului Convenției CEE/ONU privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier (Convenția Espoo) și Protocolul privind evaluarea strategică de mediu (Protocolul ESM): Michal Musil și Natalia Guranda, în strânsă cooperare cu Ministerul Mediului al Republicii Moldova.

Acest Ghid este publicat în limba engleză inclusiv în română.

Disclaimer

Această publicație a fost finanțată de Uniunea Europeană. Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă al secretariatului CEE/ONU și nu reflectă neapărat opinia Uniunii Europene.

Proveniența ilustrațiilor: [Adobe Stock](#).

Cuprins

Lista de abrevieri	5
INTRODUCERE	6
Scopul acestui ghid.....	6
1. EVALUAREA CALITĂȚII RAPORTULUI EIM	8
1.1. Verificarea formală a conformității.....	8
1.2. Evaluarea substanțială a calității	10
2. EIM ÎN CONTEXT TRANSFRONTALIER.....	28
Cadrul legal internațional.....	28
Cadrul legal național și aplicarea acestuia	30
2.1. Moldova ca parte (țară) de origine	32
2.1.1. Determinarea necesității efectuării EIMT	32
2.1.2. Notificarea	36
2.1.3. Efectuarea EIM și pregătirea Raportului privind EIM	41
2.1.4. Diseminarea Raportului privind EIM și consultările dintre părțile vizate	44
2.1.5. Luarea în considerare a rezultatelor EIM la aprobarea deciziei.....	46
2.1.6. Analiza și monitorizarea post-proiect	47
2.2. Moldova ca Parte potențial afectată	48
2.2.1. Determinarea necesității EIMT (în cazul în care nu este primită nicio notificare).....	48
2.2.2. Notificarea (răspuns la notificare).....	49
2.2.3. Efectuarea EIM și pregătirea Raportului EIM.....	50
2.2.4. Diseminarea Raportului privind EIM și consultările dintre părțile vizate	51
2.2.5. Luarea în considerare a rezultatelor EIM în procesul decizional.....	52
2.2.6. Analiza post-proiect.....	53

Lista de abrevieri

CEE-ONU	Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite
EIM	Evaluarea Impactului asupra Mediului
EIMT	Evaluarea Impactului asupra Mediului în context Transfrontalier
ESM	Evaluarea Strategică de Mediu
MM	Ministerul Mediului
UE	Uniunea Europeană

Termenul de "inițiator" definit în Legea nr. 86 din 2014 privind Evaluarea Impactului asupra Mediului (EIM) ca "persoană fizică sau juridică, inclusiv unitățile publice și administrativ-teritoriale, care solicită aprobarea de dezvoltare a activității planificate" va fi utilizat pe parcursul întregului Ghid.

INTRODUCERE

Context

În cadrul Programului EU4Environment finanțat de Uniunea Europeană (2019-2024), Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite (CEE-ONU) acordă asistență țărilor Parteneriatului Estic, inclusiv Republicii Moldova, la finalizarea reformelor în domeniul juridic și dezvoltarea cuprinzătoare a capacităților pentru aplicarea Evaluării Strategice de Mediu (ESM) și Evaluării Impactului asupra Mediului (EIM) inclusiv în context transfrontalier.

Unul dintre domeniile care necesită asistență externă în continuare a fost identificat de către Ministerul Mediului (MM) al Republicii Moldova, și anume, necesitatea de a elabora un Ghid privind Controlul Calității Evaluării Impactului asupra Mediului (EIM) cu accent inclusiv pe aspectele transfrontaliere în conformitate cu prevederile Convenției privind Evaluarea Impactului asupra Mediului în Context Transfrontalier (1991) (în continuare "Convenția Espoo"). Această solicitare a fost ulterior modificată, anume pentru a include îndrumări generale privind controlul calității evaluării de impact asupra mediului, în conformitate cu modificările ce au intrat în vigoare în octombrie 2023 pentru Legea nr. 86/2014 privind EIM.

EIM reprezintă o procedură ce are drept scop să evalueze potențialul impact negativ al unei activități planificate asupra mediului. De asemenea, aceasta are rolul să asigure că preocupările legate de mediu sunt luate în considerare încă de la începutul unei activități, fie că este vorba despre faza incipientă de dezvoltare sau despre situația unei extinderi (teritorială, tehnologică, sau de procese etc). Pe lângă acest aspect, EIM reprezintă și o oportunitate de a implica publicul în procesul decizional, contribuind astfel la asigurarea unui nivel înalt de transparență.

Convenția Espoo, care a intrat în vigoare în anul 1997, solicită Părților sale să efectueze EIM în context transfrontalier atunci când o activitate propusă poate cauza un impact transfrontalier negativ semnificativ. Moldova a ratificat Convenția în anul 1994. Implementarea practică a Convenției prevede elaborarea și coordonarea procedurilor interne și interstatale între toate părțile interesate în procesul EIM în context transfrontalier.

Scopul acestui ghid

Prezentul Ghid este elaborat în cooperare cu Ministerul Mediului, precum și cu alte autorități naționale relevante pentru a susține aplicarea efectivă a cadrului legal (național și internațional) privind EIM, dar și pentru a complementa documentele de orientare existente (precum Ghidul cu privire la executarea procedurilor privind Evaluarea Impactului asupra Mediului, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 86-92 din 08.03.2019 și aprobat în baza Ordinul nr. 1 din 04.01.2019 al Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului).

Prezentul Ghid este constituit din două compartimente separate:

1. Îndrumări privind **evaluarea calității Raportului EIM**, inclusiv o listă de verificare generală a controlului calității procedurii EIM pentru a identifica și aborda potențiale deficiențe în Rapoartele EIM prezentate.
2. Îndrumări privind **implementarea etapelor procedurale cheie ale EIM în context transfrontalier**, inclusiv referințe la standardele internaționale relevante, pașii și acțiunile solicitate de la părțile cheie interesate, precum și sfaturi practice privind aplicarea dispozițiilor legale și soluționarea provocărilor tipice, cum ar fi:
  - comunicarea cu inițiatorul (dezvoltatorul)¹ activității planificate care poate avea un potențial impact transfrontalier
  - desfășurarea cercetării și colectarea datelor de mediu în context transfrontalier, dacă este cazul (inclusiv comunicarea și consultarea cu autoritățile de mediu relevante din țara care ar putea fi afectată)
  - organizarea consultărilor publice în context transfrontalier (cu implicarea publicului)
  - inițierea consultărilor transfrontaliere între părțile interesate (între autorități sau reprezentanții acestuia)

Ghidului este conceput pentru a ajuta autoritățile competente în domeniul EIM (Agenția de Mediu și Ministerul Mediului) să desfășoare și să supervizeze procesul EIM, precum și să evalueze calitatea raportului EIM în conformitate cu art. 10⁴ evaluarea calității raportului privind evaluarea impactului asupra mediului al Legii nr. 86/2014 privind EIM, inclusiv în situațiile în care EIM se desfășoară în context transfrontalier, adică atunci când implică procesul de consultări transfrontaliere.

¹ Termenul de "inițiator" este folosit în cadrul prezentului Ghid în locul termenului des folosit (și echivalent în toate scopurile practice) de "dezvoltator", pentru a asigura coerența cu terminologia stabilită de Legea nr. 86 privind EIM. Astfel legea definește inițiatorul drept "persoană fizică sau juridică, inclusiv unitățile publice și administrativ-teritoriale, care solicită aprobarea de dezvoltare a activității planificate".

1. EVALUAREA CALITĂȚII RAPORTULUI EIM

Conform Legii nr. 86/2014 privind EIM, rolul de evaluare a calității controlului Raportului EIM este atribuit Comitetului Tehnic instituit prin Ordinul Ministrului Mediului. Astfel, rolul Comitetului Tehnic este de a elabora o opinie detaliată și motivată cu privire la calitatea raportului privind evaluarea impactului asupra mediului. Pentru a îndeplini eficient această sarcină, se recomandă parcurgerea a două etape în controlul calității: verificarea formală și rapidă a conformității și evaluarea substanțială a calității.

1.1. Verificarea formală a conformității

Scopul acestei etape este de a stabili rapid dacă Raportul EIM prezentat de către inițiator, deține toate componentele necesare și dacă prezentarea Raportului, precum și etapele anterioare ale procesului EIM, nu semnalează vreo deficiență procedurală (de exemplu, eșecul identificării necesității de a fi efectuată evaluarea biodiversității pentru activitatea planificată), care ar putea compromite întregul proces de evaluare al impactului asupra mediului. Astfel, se urmărește prevenirea inutilității întregului proces de evaluare a calității de către Comitetul Tehnic.

Verificarea formală a conformității poate fi realizată de către Agenția de Mediu înainte ca Raportul EIM să fie distribuit în mod corespunzător tuturor membrilor Comitetului Tehnic. Următoarea listă de verificare poate facilita efectuarea rapidă a verificării formale a conformității pentru un Raport EIM depus.

Tabelul 1. Model de tabel cu întrebări de verificare a conformității

Componentele Raportului EIM	Prezent/ Acoperit în mod satisfăcător
A. Respectarea cerințelor prevăzute în articolul 10² alineatul (2) al Legii nr. 86/2014 privind EIM, pentru conținutul raportului de evaluare a impactului asupra mediului	
1. Descrierea amplasamentului pentru activitatea planificată și prezentarea caracteristicilor fizice ale întregii activități propuse	
2. Descrierea principalelor caracteristici ale etapei de funcționare a activității planificate, în special, a proceselor de producție (de exemplu, cererea și tipurile de energie utilizate, precum și sursele energetice implicate, tipurile, cantitățile și sursele materialelor și resurselor naturale utilizate)	
3. Estimarea reziduurilor și emisiilor potențiale, în funcție de tipul și cantitatea lor	

Componentele Raportului EIM	Prezent/ Acoperit în mod satisfăcător
4. Descrierea stării actuale a mediului (scenariul de bază) și descrierea evoluției probabile a acestuia în situația în care activitatea planificată nu va fi implementată	
5. Descrierea alternativelor rezonabile (în termeni de concepte, tehnologie, amplasare, dimensiune și amploare) pe care inițiatorul le-a studiat	
6. Descrierea factorilor prevăzuți la art. 4 alin. (1) din Legea nr. 86/2014 privind EIM care sunt susceptibili să fie influențați de activitatea planificată	
7. Descrierea potențialului impact semnificativ al activității planificate asupra mediului	
8. Descrierea sau prezentarea de dovezi cu privire la metodele previzionale utilizate pentru identificarea și evaluarea impactului semnificativ asupra mediului, inclusiv detalii privind dificultățile întâmpinate în acest proces	
9. Descrierea măsurilor preconizate pentru evitarea, prevenirea, reducerea sau, dacă este posibil, compensarea impactului negativ semnificativ asupra mediului	
10. Argumentarea necesității efectuării sau neefectuării analizei post-proiect și descrierea, în cazul necesității efectuării acesteia, a măsurilor de monitorizare propuse	
11. Date de contact privind experții implicați în elaborarea raportului, data întocmirii raportului, declarația pe propria răspundere privind îndeplinirea cerințelor prevăzute la alin. (3) al Legii nr. 86/2014 privind EIM, precum și semnăturile acestora	
12. Un rezumat non tehnic	
13. O listă de referință care detaliază sursele utilizate	
B. Conformitatea Raportului EIM cu Programul de realizare a evaluării impactului asupra mediului	
Comentarii privind conformitatea (adică luarea în considerare a alternativelor, domeniul evaluării, metodele aplicate etc.)	
Alte considerații (de exemplu, lacunele procedurale anterioare)	
Comentarii, de ex. alte motive pentru respingerea totală a raportului EIM (dacă există)	
C. Rezultatul verificării oficiale a conformității	
Comentarii (adică motivele respingerii, cererea de completare a unei lacune minore etc.)	Acceptat pentru a fi transmis CT spre evaluare a calității ☒ X Reîntors pentru completare

Pentru asigurarea corectitudinii și eficienței procesului, este important ca inclusiv verificarea formală a conformității să fie efectuată de către personalul competent al Agenției de Mediu, adică persoane cu experiență și înțelegere a logicii și scopului EIM. Verificarea formală a conformității trebuie să fie capabilă să selecționeze nu doar cazurile evidente în care anumite componente obligatorii ale Raportului EIM lipsesc (cum ar fi descrierea măsurilor prevăzute pentru a evita, preveni sau reduce, precum și posibil de a compensa potențialul impact semnificativ asupra mediului) dar și cazurile în care Raportul EIM se conformează în mod oficial cu toate cerințele

legale, dar lipsește esența (de exemplu, Raportul EIM conține o secțiune cu descrierea activității planificate, dar nu conține în mod clar informații-cheie relevante).

Verificarea dacă baza evaluării prezentate în raportul EIM corespunde cu domeniului de aplicare (adică cu programul EIM) se va concentra pe identificarea situațiilor în care autorii Raportului EIM au ignorat în mod evident una sau mai multe cerințe ale programului de evaluare a impactului asupra mediului. De exemplu, dacă programul EIM a solicitat explicit includerea rezultatelor modelării dispersiei emisiilor în aer în Raportul EIM, iar autorii nu au reușit să facă acest lucru. În cazul în care nu se identifică o astfel de omisiune evidentă, evaluarea detaliată și completă a conformității va fi lăsată pentru revizuire Comitetului Tehnic.

Similar, unele deficiențe formale și ușor de remediat (de exemplu, lipsa listei de referințe) nu vor fi considerate motive pentru respingerea formală, cu excepția cazului în care se asociază cu alte deficiențe semnificative. În astfel de situații, inițiatorului i se poate oferi oportunitatea de a corecta aceste aspecte în timpul transmiterii Raportului EIM către Comitetul Tehnic.

1.2. Evaluarea substanțială a calității

Evaluarea exhaustivă a calității raportului EIM este realizată de Comitetul Tehnic. Acesta ia în considerare atât conținutul raportului EIM primit, cât și conținutul programului de realizare a EIM corespunzător, precum și comentariile și propunerile primite de la publicul pertinent (inclusiv în context transfrontalier, dacă este cazul).

Pentru revizuirea documentației EIM, sunt utilizate, de obicei, criteriile standardizate care permit evaluarea din multiple perspective relevante, precum și o serie de liste de verificare predefinite pentru a facilita revizuirea Raportului EIM ce sunt disponibile din publicații academice sau din diverse surse oficiale. Lista de verificare prezentată mai jos a fost realizată în baza Ghidului publicat de Comisia UE în 2017, adoptat pentru contextul Republicii Moldova².

Astfel tabelul de mai jos este organizat în șapte secțiuni, fiecare conținând întrebări de revizuire numerotate:

- Descrierea activității planificate;
- Descrierea factorilor de mediu și sociali care ar putea fi afectați de activitatea planificată;
- Descrierea posibilelor efecte semnificative ale activității planificate;
- Luarea în considerare a alternativelor;
- Descrierea măsurilor de atenuare;
- Descrierea măsurilor de monitorizare și
- Calitatea prezentării și a rezumatului non-tehnic.

Evaluatorul trebuie să decidă pentru fiecare întrebare de verificare dacă aceasta este relevantă activității planificate sau nu, astfel ignorându-le pe cele care nu se aplică. La sfârșitul fiecărei secțiuni din lista de verificare, există un spațiu rezervat pentru CT pentru a adăuga întrebări/subiecte suplimentare legate de activitatea planificată care nu sunt acoperite de întrebările din tabel. Dacă o întrebare de verificare este considerată relevantă, verificatorul (membrul comitetului tehnic) examinează materialele EIM și decide dacă informațiile specifice menționate în întrebare sunt furnizate într-un mod satisfăcător. Calitatea materialului prezentat trebuie apreciată nu doar dintr-o perspectivă științifică, în conformitate cu standardele metodologice aplicabile (de exemplu, pentru calculul emisiilor sau modelarea impactului zgomotului) sau exhaustivitatea analizelor, ci și în ceea ce privește suficiența informațiilor pentru o decizie adecvată (adică pentru emiterea acordului de mediu în vederea implementării activității planificate).

---

² Comisia UE, Direcția generală Mediu, J. McGuinn, Z. Lukacova, A. McNeill, et al., *Evaluarea Impactului asupra Mediului al proiectelor. Ghidare în elaborarea Raportului de Evaluare a Impactului asupra Mediului (Directiva 2011/92/UE modificat de 2014/52/UE)*, Oficiul pentru Publicații al UE, 2017 <https://data.europa.eu/doi/10.2779/41362>.

Dacă informațiile furnizate sunt considerate adecvate, verificatorul completează coloana 3 cu „Da”, în caz contrar, introduce „Nu”. Când decide dacă informațiile sunt suficiente pentru procesul decizional, verificatorul trebuie să ia în considerare dacă există părți ale informațiilor care lipsesc și dacă aceste lacune sunt vitale pentru luarea deciziilor. Dacă nu sunt, atunci s-ar putea să nu fie necesar să se solicite informații suplimentare, adică să se returneze Raportul EIM pentru o îmbunătățire.

Tabelul 2: Lista de verificare a Raportului EIM (Instrument de suport pentru calitatea controlului)

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
SECȚIUNEA 1. DESCRIEREA ACTIVITĂȚII PLANIFICATE				
Obiectivul și caracteristicile fizice ale activității planificate				
1.1	Este detaliat scopul (obiectivul) activității planificate precum și necesitatea acestuia?			
1.2	Include programul de realizare a activității planificate informație privind desfășurarea în timp și ca amplasare a construcției, operarea și de dezafectare?			
1.3	Sunt descrise toate caracteristicile de bază ale activității planificate (scopul, tehnologia, capacitatea)?			
1.4	Sunt utilizate hărți, planuri, diagrame pentru a descrie locația fiecărui component al activității planificate?			
1.5	Este descrisă amplasarea locației (sau locațiilor) unde va fi amplasată activitatea planificată? (inclusiv la nivelul solului, clădiri, alte structuri fizice, lucrări subterane, spații de depozitare, caracteristicile hidrologice, plantări, coridoare de acces, limite de hotar)			
1.6	Pentru activitățile planificate liniare, sunt detaliate coridorul traseului, aliniamentul vertical și orizontal, precum și orice informații referitoare la tuneluri și lucrări de terasament?			
1.7	Sunt prezentate toate detaliile legate de lucrările de construcție asociate cu activitatea planificată (inclusiv cerințele de utilizare a terenului)?			
1.8	Sunt detaliate toate lucrările implicate în funcționarea activității planificate (inclusiv cerințele de utilizare a terenului și lucrările de demolare)?			
1.9	Sunt prezentate toate detaliile referitoare la activitățile implicate în procesul de demolare a activității planificate? (de exemplu, închiderea, înlăturarea, demolarea, eliminarea, restaurarea amplasamentului, reutilizarea amplasamentului etc.)			
1.10	Sunt descrise serviciile suplimentare necesare pentru activitatea planificată? (de exemplu, acces la transport, apă, canalizare, eliminarea deșeurilor, electricitate, telecomunicații)			
1.11	Sunt identificate eventuale evoluții noi care ar putea apărea odată cu construcția și operarea activității planificate? (de exemplu, locuințe noi, drumuri, infrastructură de apă sau canalizare)			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
1.12	Sunt identificate activități existente care urmează să fie modificate sau încetate ca rezultat al activității planificate?			
1.13	Sunt identificate dezvoltări existente sau planificate care, împreună cu activitatea propusă, ar putea genera un impact cumulativ?			
1.14	Sunt prezentate toate lucrările asociate cu activitatea planificată, inclusiv cele conexe sau adiționale?			
1.15	Sunt incluse în descriere activități care fac parte din proiectul activității planificate și care au fost excluse din procesul de evaluare? Există justificări pentru aceste excluderi?			
Dimensiunea activității planificate				
1.16	Este cuantificată și prezentată pe o hartă la scară suprafața de teren ocupată de fiecare componentă permanentă a activității planificate, inclusiv eventualele aranjamente de acces asociate, amenajările terenului și facilitățile auxiliare?			
1.17	Este cuantificată și cartografiată suprafața de teren necesară temporar pentru construcție?			
1.18	Este descrisă repunerea în funcțiune și ulterioara utilizare a terenului ocupat temporar pentru activitatea planificată? (de exemplu în cazul terenurilor folosite pentru cariere)			
1.19	Este identificată dimensiunea tuturor structurilor sau altor lucrări care fac parte din activitatea planificată? (de exemplu, suprafața podelei și înălțimea clădirilor, volumul excavațiilor, suprafața sau înălțimea de plantare, înălțimea structurilor precum terasamente, poduri sau coșuri de fum, debitul sau adâncimea apei)			
1.20	Sunt descrise forma și aspectul tuturor structurilor sau lucrărilor elaborate în cadrul activității planificate? (de exemplu tipul, culoarea, și materialele de finisare, planificarea arhitecturală a clădirii și structurilor, specii de plante, suprafața solului, etc.)			
1.21	Pentru activități planificate de amenajare urbană sunt descrise numărul și alte caracteristici ale noii populații sau comunități de business?			
1.22	Pentru activitățile planificate care implică strămutarea populației sau a entităților economice, sunt furnizate detalii referitoare la numărul persoanelor sau caracteristicile celor ce vor fi strămutați?			
1.23	Pentru noua infrastructură de transport sau activitate planificată care generează un flux substanțial de trafic, sunt furnizate detalii despre tipul, volumul, repartiția temporală, precum și distribuția geografică a traficului nou generat sau redirectionat ca urmare a activității planificate?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
Procese de producere și resurse utilizate				
1.24	Sunt descrise toate procesele necesare pentru desfășurarea activității planificate? (de exemplu procese de fabricare sau inginerie, producerea materiei prime, metode de producere agricolă sau forestieră, procese de extracție)			
1.25	Sunt descrise tipurile și cantitățile producției generate de activitatea planificată? (acestea pot fi produse primare sau fabricate, energie electrică sau apă, sau servicii imobiliare, transport, comerț cu amănuntul, recreere, educație, servicii municipale – apă, deșeuri, ape uzate etc)			
1.26	Sunt descrise în Raportul EIM tipurile și cantitatea de resurse necesare pentru construcția și operarea activității planificate? De exemplu, resurse naturale (inclusiv apă, teren, sol, biodiversitate) materie primă, energie, etc.			
1.27	Sunt descrise în cadrul Raportului EIM consecințele asupra mediului provenite de la sursele de aprovizionare cu resurse, de exemplu resurse naturale inclusiv apă, teren, sol, biodiversitate, materie primă, energie?			
1.28	Sunt descrise în cadrul Raportului EIM eficiența și durabilitatea în utilizarea resurselor, de exemplu resurse naturale inclusiv apă, teren, sol, biodiversitate, materie primă, energie?			
1.29	Sunt identificate și cuantificate materiale periculoase utilizate, depozitate, manipulate sau generate de activitatea planificată? <ul style="list-style-type: none"> • în timpul construcției; • în timpul funcționării; • în timpul scoaterii din funcțiune/demolare. 			
1.30	Sunt descrise în cadrul Raportului EIM modul de transportare a resurselor, inclusiv al celor naturale (apă, teren, sol, biodiversitate, materie primă) la locația activității planificate cu indicarea mișcărilor de trafic terestru, cale ferată? <ul style="list-style-type: none"> • în timpul construcției; • în timpul funcționării; • în timpul scoaterii din funcțiune/demolare. 			
1.31	Sunt descrise consecințele asupra mediului, sociale și economice relevante activităților planificate? Vor fi, de exemplu, create noi posturi de muncă sau, dimpotrivă, vor dispărea? <ul style="list-style-type: none"> • în timpul construcției; • în timpul funcționării; • în timpul scoaterii din funcțiune/demolare. 			
1.32	Sunt detaliate rutele de acces și sunt estimate fluxurile de trafic pentru deplasarea lucrătorilor și a vizitatorilor către locația planificată a activității? <ul style="list-style-type: none"> • în timpul construcției; • în timpul funcționării; • în timpul scoaterii din funcțiune/demolare. 			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
1.33	Sunt descrise detaliile privind serviciile de cazare oferite angajaților temporari sau permanenți ai activității planificate? (acest aspect este relevant pentru activitățile planificate ce impun migrarea semnificativă, noua forță de muncă în regiune, fie pentru activitățile de construcție, fie pe termen lung)			
Reziduuri și Emisii				
1.34	Sunt identificate tipul și cantitatea de deșeuri solide generate de către activitatea planificată? (inclusiv deșeuri provenite din construcție sau demolare, sau ruine, deșeuri din procesare, deșeuri secundare, produse excedentare sau rebut, deșeuri periculoase, deșeuri menajere sau comerciale, deșeuri din agricultură sau forestiere, deșeuri provenite din curățarea șantierelor, deșeuri miniere etc) <ul style="list-style-type: none"> • în timpul construcției; • în timpul funcționării; • în timpul scoaterii din funcțiune/demolare. 			
1.35	Sunt prezentate informații despre compoziția și nivelul de toxicitate al tuturor deșeurilor solide generate de activitatea planificată?			
1.36	Sunt descrise metodele de colectare, depozitare, tratare, transportare și evacuare a deșeurilor solide?			
1.37	Este descrisă locația destinată evacuării finale al tuturor deșeurilor solide generate, ținând cont de Planurile de Management al Deșeurilor relevante?			
1.38	Este determinat tipul și volumul de efluenți lichizi generați de către activitatea planificată? (inclusiv drenarea șantierelor de construcție, canalele de scurgere, prelucrarea deșeurilor, apa de răcire, efluenții tratați, apa menajeră) <ul style="list-style-type: none"> • în timpul construcției; • în timpul funcționării; • în timpul scoaterii din funcțiune/demolare. 			
1.39	Este prezentată compoziția și nivelul de toxicitate al efluenților lichizi generați de activitatea planificată?			
1.40	Sunt specificate metodele de colectare, depozitare, tratare, transportare și evacuare a efluenților lichizi ?			
1.41	Este indicată locația finală de evacuare a efluenților lichizi?			
1.42	Sunt detaliate și identificate tipul și cantitatea emisiilor gazoase sau de particule generate de către activitatea planificată? (inclusiv emisiile de proces, emisii fugitive, emisii parvenite de la arderea combustibililor fosili în instalații staționare și mobile, emisii din trafic, praf cauzat de manipularea materialelor de construcție, miros) <ul style="list-style-type: none"> • în timpul construcției; • în timpul funcționării; • în timpul scoaterii din funcțiune/demolare. 			
1.43	Sunt prezentate informații despre compoziția și nivelul de toxicitate al tuturor emisiilor în aer generate de către activitatea planificată?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
1.44	Este detaliat modul în care emisiile în aer generate de activitatea planificată vor fi colectate, tratate și evacuate?			
1.45	Sunt descrise și identificate locațiile de evacuare a tuturor emisiilor în aer, inclusiv detalii referitoare la caracteristicile deversărilor? (înălțimea stivei, viteza și temperatura de evacuare)			
1.46	Sunt descrise metodele de captare, tratare și stocare a acestor emisii?			
1.47	Sunt identificate locațiile de depozitare a tuturor emisiilor și caracteristicile unității de stocare? (de exemplu, tipul unității de stocare, capacitatea de stocare, metodele utilizate)			
1.48	Este prezentat potențialul de recuperare a resurselor din deșeuri și reziduuri? (inclusiv reutilizarea, reciclarea sau recuperarea energiei din deșeurile solide și efluenții lichizi)			
1.49	Sunt identificate și cuantificate sursele de zgomot, căldură, lumină sau radiații electromagnetice ale activității planificate? (inclusiv echipamente, procese, lucrări de construcție, trafic, iluminat etc.)			
1.50	Sunt identificate metodele folosite pentru a estima cantitățile și compoziției tuturor reziduurilor și emisiilor, inclusiv sunt prezentate eventualele dificultăți asociate cu această estimare?			
1.51	Sunt prezentate îndoielile referitoare la estimarea cantităților de reziduuri și emisii?			
Riscul de accidente și pericole				
1.52	Sunt prezentate descrieri ale riscurilor asociate cu activitatea planificată? <ul style="list-style-type: none"> • riscuri legate de manipularea materialelor periculoase; • riscuri de scurgeri, incendiu, explozie; • riscuri de accidente rutiere; • riscuri de defectare sau eroare a proceselor sau instalațiilor; • riscuri cauzate de expunerea activității planificate la dezastre naturale (cutremur, inundații, alunecări de teren etc.). 			
1.53	Sunt detaliate măsurile luate pentru prevenirea și gestionarea accidentelor și a situațiilor anormale? (măsuri preventive, instruire, planuri de intervenție, planuri de urgență, sisteme de avertizare timpurie etc.)			
1.54	Există un plan în vigoare care să detalieze pregătirea pentru situații de urgență?			
1.55	A fost acest Plan elaborat în conformitate cu legislația națională și cu reglementările relevante ale UE (dacă e cazul) în special Directiva 2012/18/UE – privind controlul pericolelor de accidente majore care implică substanțe periculoase?			
Alte întrebări și descrieri ale activității planificate				

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
-----	-------------------------	-----------	-------------------------	---

SECȚIUNEA 2. DESCRIEREA FACTORILOR DE MEDIU ȘI SOCIALE SUCCESIBIL DE A FI AFECTATE DE ACTIVITATEA PLANIFICATĂ

Linia de referință: aspecte ale mediului natural și social				
2.1	Este prezentată modalitatea în care terenul pe care se preconizează desfășurarea activității planificate, precum și terenurile din vecinătate, sunt utilizate în prezent? Au fost identificate persoanele care locuiesc pe aceste terenuri sau care le utilizează într-un mod specific?(inclusiv utilizarea terenurilor rezidențiale, comerciale, industriale, agricole, recreative și de agrement și orice clădiri, structuri sau alte proprietăți)			
2.2	Sunt prezentate detalii despre topografia, geologia și tipurile de soluri ale terenului destinat activității planificate, precum și ale terenurilor din proximitate?			
2.3	Sunt prezentate caracteristicile distincte ale topografiei sau geologiei zonei, precum și detaliate condițiile și modul de utilizare a solurilor? (inclusiv stabilitatea și eroziunea solului, utilizarea agricolă și calitatea terenurilor agricole)			
2.4	Este descrisă și ilustrată pe hărți biodiversitatea terenului/apei care va fi afectată de activitatea planificată, inclusiv a zonei imediat adiacente?			
2.5	Sunt descrise speciile (inclusiv populațiile și habitatele lor) și tipurile de habitat care pot fi afectate de proiect? (Trebuie acordată o atenție deosebită oricăror specii și habitate protejate de legislația națională și reglementările internaționale relevante, cum ar fi Convenția de la Berna (situri Emerald))			
2.6	Sunt descrise ariile protejate/siturile Emerald care pot fi afectate de activitatea planificată? A fost corect identificată necesitatea unei evaluări adecvate (evaluarea biodiversității) conform articolului 10 ⁸ din Legea nr. 86/2014 privind EIM?			
2.7	Este descris mediul acvatic al zonei? (inclusiv cu referire la orice plan de management al bazinului hidrografic/program de măsuri conform legislației naționale, ape de suprafață curgătoare și statice, ape subterane, inclusiv scurgerile și drenajul. (Nu este relevant dacă mediul acvatic nu va fi afectat de activitatea planificată)			
2.8	Este descrisă hidrologia, calitatea apei și modul de utilizare a resurselor de apă care ar putea fi influențate de activitatea planificată? (inclusiv cu indicarea planurilor de gestionare a deșeurilor a bazinelor hidrografice/program de măsuri existent pentru utilizarea apei, pescuit, scăldat, evacuarea efluenților etc.)			
2.9	Sunt descrise condițiile climatice și meteorologice locale din zonă?			
2.10	S-a prezentat o descriere a calității aerului în zonă, inclusiv, atunci când este relevant, valorile limită stabilite de reglementările naționale? (Nu este relevant dacă aerul ambiant nu va fi afectat de activitatea planificată)			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
2.11	Sunt furnizate detalii despre condițiile de zgomot existente, inclusiv referințe la hărți de zgomot și planuri de acțiune stabilite conform reglementărilor naționale, în cazul în care este relevant? (Nu este relevant dacă mediul acustic nu va fi afectat de activitatea planificată)			
2.12	Este prezentată situația actuală referitoare la luminozitate, căldură și radiațiile electromagnetice? (Nu este relevant dacă aceste caracteristici ale mediului nu vor fi afectate de proiect)			
2.13	Sunt detaliate bunurile materiale din zonă care ar putea fi influențate de activitatea planificată? (inclusiv clădiri, alte structuri, resurse minerale, resurse de apă)			
2.14	Sunt prezentate detalii despre locațiile sau caracteristicile cu importanță arheologică, istorică, arhitecturală sau culturală din zona care ar putea fi influențate de activitatea planificată, inclusiv siturile desemnate sau protejate?			
2.15	Este descris peisajul sau peisajul urban al zonei care poate fi influențat de activitatea planificată, inclusiv peisajele desemnate sau protejate și vederile sau punctele de vizualizare importante?			
2.16	Sunt descrise condițiile demografice, sociale și socio-economice (de exemplu, ocuparea forței de muncă) din regiune?			
2.17	Sunt prezentate eventuale modificări viitoare pentru oricare dintre aspectele menționate mai sus ale mediului, care ar putea surveni în absența activității planificate?			
Metode de colectare a datelor				
2.18	Este delimitată o zonă de studiu suficient de extinsă pentru a acoperi toate regiunile care ar putea fi influențate semnificativ de activitatea planificată?			
2.19	Au fost contactate toate autoritățile naționale și locale relevante pentru a colecta informații despre starea mediului?			
2.20	Au fost examinate toate sursele de date și informații din bazele de date existente, serviciile gratuite și alte rapoarte de mediu relevante?			
2.21	Sunt corect citate sursele de date și informații despre mediul existent?			
2.22	A fost prezentată o explicație cu privire la motivul pentru care anumite seturi de date existente au fost preferate în comparație cu altele?			
2.23	S-a efectuat colectarea datelor pentru a descrie starea actuală a mediului, au fost detaliate metodele utilizate, dificultățile întâmpinate și nivelul de incertitudine asociat cu datele și informațiile identificate?			
2.24	Au fost utilizate în mod adecvat metodele de colectare a datelor?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
2.25	Sunt descrise metodele utilizate pentru a prognoza impactul activității planificate asupra schimbărilor climatice? (dacă este relevant)			
2.26	Au fost descrise metodele utilizate pentru a prezice impactul schimbărilor climatice asupra activității planificate?			
2.27	Este descrisă incertitudinea față de prognozarea evoluției schimbărilor climatice? (dacă este relevant)			
2.28	Este inclusă evaluarea ciclului de viață al activității planificate pentru a descrie impactul acestuia asupra schimbărilor climatice? (dacă este relevant)			
2.29	Sunt identificate eventualele deficiențe semnificative în datele privind starea actuală a mediului/prognoza evoluției (de exemplu, schimbările climatice) și sunt explicate mijloacele folosite pentru a face față acestor lacune în timpul evaluării?			
2.30	Dacă colectarea de date este necesară pentru a caracteriza mediul de referință în mod adecvat, dar acestea nu au fost aplicate sau utilizate din diverse motive, sunt descrise motivele și sunt prezentate propuneri pentru a desfășura cercetări ulterioare într-o etapă viitoare?			
Alte întrebări relevante pentru a descrie mediul natural și social				

SECȚIUNEA 3. DESCRIEREA POTENȚIALULUI IMPACT SEMNIFICATIV AL ACTIVITĂȚII PLANIFICATE

Domeniul de aplicare al impactului				
3.1	Este descris procesul prin care s-a definit domeniul de aplicare pentru Raportul EIM? (adică s-a făcut referire la cerințele programului respectiv de evaluare a impactului asupra mediului)			
3.2	Sunt luate în considerare prevederile programului de realizare a EIM?			
Prognozarea impactului direct				
3.3	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar asupra utilizării terenurilor, asupra oamenilor și asupra proprietăților?			
3.4	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar asupra aspectelor și caracteristicilor geologice ale solurilor?			
3.5	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar asupra biodiversității? (dacă este relevant, se fac referiri la ariile protejate/situri Emerald?)			
3.6	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar asupra hidrologiei și calității apei?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
3.7	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar asupra utilizărilor mediului acvatic? (dacă este relevant, se fac referiri pentru planurile de management al bazinelor hidrografice/programele de măsuri conform legislației naționale?)			
3.8	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar asupra calității aerului? (dacă este relevant, se fac referiri la planurile de calitate a aerului în conformitate cu legislația națională?)			
3.9	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar asupra climei?			
3.10	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar asupra mediului acustic (zgomot sau vibrații)? (dacă este relevant, se fac referiri la planuri de acțiuni/program în conformitate cu legislația națională?)			
3.11	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar asupra căldurii, luminii sau radiațiilor electromagnetice?			
3.12	Este descris impactul direct, primar asupra bunurilor materiale și asupra epuizării resurselor naturale (de exemplu, combustibili fosili, minerale)?			
3.13	Este descris impactul direct, primar asupra amplasărilor sau caracteristicilor de importanță culturală?			
3.14	Este descris și, după caz, ilustrat impactul direct, primar asupra calității peisajului și asupra vederilor și punctelor de vizualizare?			
3.15	Este descris și, după caz, cuantificat impactul direct, primar, asupra populației relevante din punct de vedere al mediului, asupra condițiilor sociale și socio-economice din zonă?			
3.16	Este descris și, după caz, cuantificat impactul secundar asupra oricărui dintre aspectele de mediu, de mai sus, cauzat de impactul primar? (de exemplu, impactul asupra biodiversității, inclusiv asupra speciilor și habitatelor protejate de legislația națională, cauzat de poluarea solului, aerului sau apei sau zgomot; impactul asupra utilizării apei cauzat de modificările hidrologiei sau calității apei; impactul asupra resturilor arheologice cauzate de desecarea solurilor)			
3.17	Este descris impactul temporar, pe termen scurt, cauzat numai în timpul construcției sau în fazele limitate de timp ale funcționării sau demolării activității planificate? (de exemplu, emisii produse în timpul construcției)			
3.18	Este descris impactul permanent asupra mediului cauzat de construcția, exploatarea sau demolarea activității planificate?			
3.19	Este descris impactul pe termen lung asupra mediului, cauzat pe durata de operare a activității planificate sau cauzat de acumularea de poluanți, în mediu?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
3.20	Este descris și, după caz, cuantificat impactul care ar putea rezulta din accidente, situații excepționale sau expunerea activității planificate la dezastre naturale sau tehnogene?			
3.21	Este descris impactul asupra mediului cauzat de acțiunile auxiliare ale activității planificate de bază? (activitățile auxiliare fac parte din activitatea planificată, dar au loc, de obicei, la o distanță de locația principală, de exemplu, construcția căilor de acces și a infrastructurii, mișcările în trafic, aprovizionarea cu utilaje sau alte materii prime, generarea și furnizarea de energie, evacuarea efluenților sau deșeurilor).			
3.22	Este descris impactul indirect asupra mediului cauzat de evoluția activității planificate? (evoluția ar semnifica o altă activitate planificată, care nu face parte din activitatea de bază, stimulată să se declanșeze odată cu dezvoltarea activității planificate, de exemplu, pentru a furniza noi bunuri sau servicii necesare, pentru a găzdui noi populații sau afaceri stimulate de activitatea planificată)			
3.23	Este descris impactul cumulat asupra mediului al activității planificate, împreună cu alte progrese existente sau planificate în localitate? (trebuie descrise diferite scenarii viitoare, inclusiv cel mai rău scenariu, precum și impactul atât asupra schimbărilor climatice, cât și asupra biodiversității).			
3.24	Este descris impacturile transfrontaliere asupra mediului a activității planificate, fie în timpul construcției, fie în faza de exploatare?			
3.25	Este corect identificată extinderea geografică, durata, frecvența, reversibilitatea și probabilitatea de apariție a fiecărui efect?			
Prognostarea impactului asupra sănătății umane și a aspectelor de dezvoltare durabilă				
3.26	Sunt descrise și, după caz, sunt cuantificate impacturile primare și secundare asupra sănătății și bunăstării umane? (de exemplu, impactul asupra sănătății cauzate de evacuarea de substanțe toxice în mediu, riscuri pentru sănătate care decurg din pericolele majore asociate activității planificate, impact cauzat de modificări ale vectorilor de boli induse de activitatea planificată, modificări ale condițiilor de viață, impact asupra grupurilor vulnerabile).			
3.27	Este descris, acolo unde este cazul, impactul asupra unor aspecte precum biodiversitatea, mediul acvatic, schimbările climatice globale, utilizarea resurselor naturale și riscul de dezastre?			
Evaluarea impactului semnificativ				
3.28	Semnificația sau importanța fiecărui impact prognozat este explicată în mod clar cu referire la cerințele legale sau de politici, standarde, precum și impactul asupra numărului, importanței și punctelor sensibile ale populației, resurselor sau altor receptori afectați?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
3.29	Acolo unde impacturile sunt evaluate în raport cu standardele sau cerințele legale, au fost utilizate standardele locale, naționale sau internaționale adecvate și au fost urmate îndrumările relevante?			
3.30	Sunt descrise impacturile pozitive asupra mediului, precum și impacturile negative?			
Metodele de evaluare al impactului				
3.31	Sunt descrise metodele utilizate pentru prognozarea impacturilor descrise și motivele alegerii acestora, dificultățile întâmpinate și incertitudinile rezultatelor?			
3.32	În cazurile în care există incertitudini cu privire la detaliile precise ale activității planificate și la impactul acesteia asupra mediului/ schimbărilor climatice, au fost detaliate cele mai defavorabile prognoze?			
3.33	În cazurile în care există dificultăți în compilarea datelor necesare pentru a prognoza sau evalua impactul, au fost recunoscute aceste dificultăți și au fost descrise consecințele acestora pentru rezultate finale?			
3.34	Este expus în mod clar nivelul de referință pentru evaluarea semnificației sau importanței impactului?			
3.35	Este prezentat impactul luând în considerare implementarea tuturor măsurile de atenuare propuse, adică a fost descris impactul rezidual (rămas)?			
3.36	Este tratamentul acordat fiecărui efect proporțional cu importanța sa? Descrierea se axează pe problemele cheie și evită informațiile irelevante sau inutile?			
3.37	Se acordă o atenție corespunzătoare impacturilor cele mai grave și negative ale activității planificate, cu o importanță mai mică acordată impacturilor mai puțin semnificative?			
Alte întrebări relevante descrierii impactului				

SECȚIUNEA 4. CONSIDERAREA ALTERNATIVELOR

4.1	Sunt luate în considerare și evaluate diverse alternative și, în caz contrar, este furnizată o justificare?			
4.2	Inițiatorul și elaboratorul care pregătește Raportul EIM au identificat și evaluat alternative suplimentare?			
4.3	Sunt luate în considerare alternativele pentru procesele tehnologice?			
4.4	Sunt descrise alternativele privind locația activității planificate?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
4.5	Sunt descrise alternativele în concordanță cu amploarea activității planificate?			
4.6	Sunt prezentate alternativele proporționat cu amploarea activității planificate?			
4.7	Este descris cadrul de referință al scenariului "a nu face nimic"?			
4.8	Sunt alternativele realiste și relevante activității planificate?			
4.9	Sunt prezentate motivele principale pentru alegerea activității planificate, inclusiv enumerarea motivelor principale pentru selectarea opțiunii preferate, precum și o comparație a impactului asupra mediului?			
4.10	Se aseamănă impactul asupra mediului al alternativelor descrise cu cel al activității planificate?			
4.11	Sunt luate în considerare măsurile de atenuare în evaluarea alternativelor? (mai multe despre atenuare în secțiunea 5 de mai jos)			
Alte întrebări privind alternativele				

SECȚIUNEA 5. DESCRIEREA ATENUĂRII (MITIGĂRII)

5.1	S-au discutat potențialele măsuri de atenuare în cazul impacturilor negative semnificative asupra oricărui aspect al mediului?			
5.2	Sunt descrise în mod clar acțiunile pe care inițiatorul și-a propus să le implementeze pentru a diminua impactul și este explicat cu claritate modul în care acestea vor influența amploarea și semnificația impactului?			
5.3	Sunt evidențiate consecințele negative ale unei strategii de atenuare propuse?			
5.4	Există vreo explicație pentru situația când efectul Măsurilor de atenuare asupra magnitudinii și semnificației impactului este incert (necunoscut)?			
5.5	Este clar dacă inițiatorul și-a asumat un angajament obligatoriu de a implementa măsurile de atenuare propuse sau a recunoscut că măsurile de atenuare sunt doar sugestii sau recomandări?			
5.6	Măsurile de atenuare acoperă atât faza de construcție, cât și faza operațională a activității planificate?			
5.7	Sunt explicate motivele inițiatorului pentru alegerea măsurilor de atenuare propuse?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
5.8	Sunt stabilite în mod clar responsabilitățile pentru implementarea măsurilor de atenuare, inclusiv rolurile și resursele?			
5.9	Dacă atenuarea unui impact negativ semnificativ nu este fezabilă sau dacă inițiatorul a optat să nu propună nicio formă de atenuare, sunt explicate în mod clar motivele în spatele acestei decizii?			
5.10	Este evident că experții care au elaborat Raportul EIM și inițiativele au luat în considerare întreaga gamă de abordări posibile pentru atenuare, inclusiv măsuri pentru evitarea, prevenirea sau reducerea și, acolo unde este posibil, compensarea impactului prin strategii sau locații alternative, modificări ale documentului de proiect și aspectul, modificări ale metodelor și proceselor, tratarea „la sfârșit de proces”, modificări ale planurilor de implementare și practicilor de management, măsuri de reparare sau remediere a impactului și măsuri de compensare a impactului?			
Alte întrebări relevante acțiunilor de atenuare				

SECȚIUNEA 6. DESCRIEREA MĂSURILOR DE MONITORIZARE

6.1	În situația în care sunt previzibile impacturi negative asupra oricărui aspect al mediului, s-a discutat despre posibilitatea de monitorizare a acestor impacturi?			
6.2	Măsurile pe care inițiatorul își propune să le implementeze pentru monitorizarea impacturilor sunt descrise în mod clar și obiectivul lor este explicit?			
6.3	Este clar dacă inițiatorul și-a asumat un angajament obligatoriu de a implementa programul de monitorizare propus sau că măsurile de monitorizare sunt doar sugestii sau recomandări?			
6.4	Sunt explicate motivele inițiatorului pentru alegerea programului de monitorizare propus?			
6.5	Sunt stabilite în mod clar responsabilitățile pentru implementarea monitorizării, inclusiv rolurile și resursele?			
6.6	În cazul în care monitorizarea impacturilor adverse nu este posibilă sau inițiatorul a ales să nu propună măsuri de monitorizare, sunt explicate în mod clar motivele pentru aceasta?			
6.7	Este evident că experții care au elaborat Raportul EIM și inițiatorul au luat în considerare întreaga gamă de abordări posibile ale monitorizării, inclusiv <i>măsurile de monitorizare</i> care acoperă toate cerințele legale de mediu existente, <i>măsurile de monitorizare</i> care decurg din alte prevederi legale și de politici, (asigurând că impactul semnificativ prognozat este atenuat conform planificării), <i>măsuri de monitorizare</i> capabile să identifice impacturi importante neprevăzute?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
6.8	Sunt propuse soluții pentru monitorizarea și gestionarea impacturilor reziduale?			
Alte întrebări pentru măsuri de atenuare				

SECȚIUNEA 7. CALITATEA DESCRIERII INFORMAȚIEI ȘI REZUMATUL NON-TEHNIC

Calitatea prezentării				
7.1	Este Raportul EIM structurat ca un document bine elaborat (de exemplu anexe separate, sau mai multe volume cu informații specifice – iar raportul conține referințe unde informația se regăsește)?			
7.2	Documentul (documentele) este organizat(e) în mod logic și structurat(e) în mod clar, astfel încât cititorul să poată găsi informații cu ușurință?			
7.3	Există un cuprins la începutul documentului (documentelor)?			
7.4	Există o descriere clară a procesului care a fost urmat?			
7.5	Este prezentarea cuprinzătoare, dar concisă, evitând datele și informațiile irelevante?			
7.6	Textul Raportului EIM include tabele, figuri, hărți, poze și alte elemente grafice?			
7.7	Textul Raportului EIM include anexe pentru a descrie detalii care nu sunt esențiale pentru textul de bază?			
7.8	Sunt toate analizele și concluziile susținute în mod adecvat cu date și dovezi?			
7.9	Au fost menționate în mod corespunzător toate sursele de date?			
7.10	A fost folosită terminologia în mod consecvent pe parcursul textului Raportului EIM?			
7.11	Se citește textul Raportului EIM ca un singur document, cu referințe încrucișate între secțiuni utilizate pentru a ajuta cititorul să navigheze prin document(e)?			
7.12	Se poate demonstra că textul raportului este corect și, pe cât posibil, imparțial și obiectiv?			
Rezumat non-tehnic				
7.13	Raportul EIM include un rezumat non-tehnic?			

Nr.	Întrebare de verificare	Relevant?	Abordat în mod adecvat?	Ce informație adițională mai este necesară?
7.14	Rezumatul oferă o descriere concisă, dar cuprinzătoare a activității planificate, a impactului proiectului asupra mediului, a măsurilor de atenuare propuse și a acțiunilor de monitorizare propuse?			
7.15	Rezumatul evidențiază incertitudinile semnificative cu privire la activitatea planificată și impacturile sale asupra mediului?			
7.16	Rezumatul explică procesul de aprobare a dezvoltării pentru proiect și rolul EIM în acest proces?			
7.17	Rezumatul oferă o imagine de ansamblu asupra abordării evaluării?			
7.18	Rezumatul este scris într-un limbaj non-tehnic, evitând termenii tehnici, datele detaliate și discuțiile științifice?			
7.19	Rezumatul este pe înțelesul tuturor cetățenilor?			
Expertiza				
7.20	Este indicată sau explicată competența experților care sunt responsabili pentru pregătirea Raportului EIM?			
7.21	Inițiatorul a respectat cerințele și practicile legale naționale pentru selectarea experților responsabili de pregătirea Raportului EIM?			
Alte întrebări privind calitatea descrierii informației				

În termeni practici, calitatea controlului poate fi desfășurată ca proces după cum urmează:

După ce au primit Raportului EIM, membrii Comisiei Tehnice pot folosi lista de verificare de mai sus, care conține un set de întrebări orientative, pentru a determina aspectele cheie ale calității EIM. Compararea documentației Raportului EIM cu întrebările relevante de evaluare selectate îi va ajuta pe evaluatori să își formeze o opinie despre punctele tari și punctele slabe ale Raportului EIM furnizat și, într-adevăr, despre calitatea procesului EIM. Lista de verificare de mai sus ar trebui privită ca un instrument de ajutor, oferind o structură și o imagine de ansamblu extinsă a potențialelor probleme. Cu toate acestea, lista de verificare nu trebuie să joace un rol de șablon oficial pentru rezultatul procesului de revizuire a Raportului EIM, iar fiecare membru al comisiei tehnice îl poate folosi în mod liber în funcție de expertiza și rolul pe care îl deține (de exemplu dacă controlul Raportului EIM este împărțit în baza competențelor).

Opinia comisiei tehnice poate fi elaborată conform modelului de mai jos, reflectând astfel componentele generale de calitate a Raportului EIM.

Tabelul 3. Matrice model de control al calității

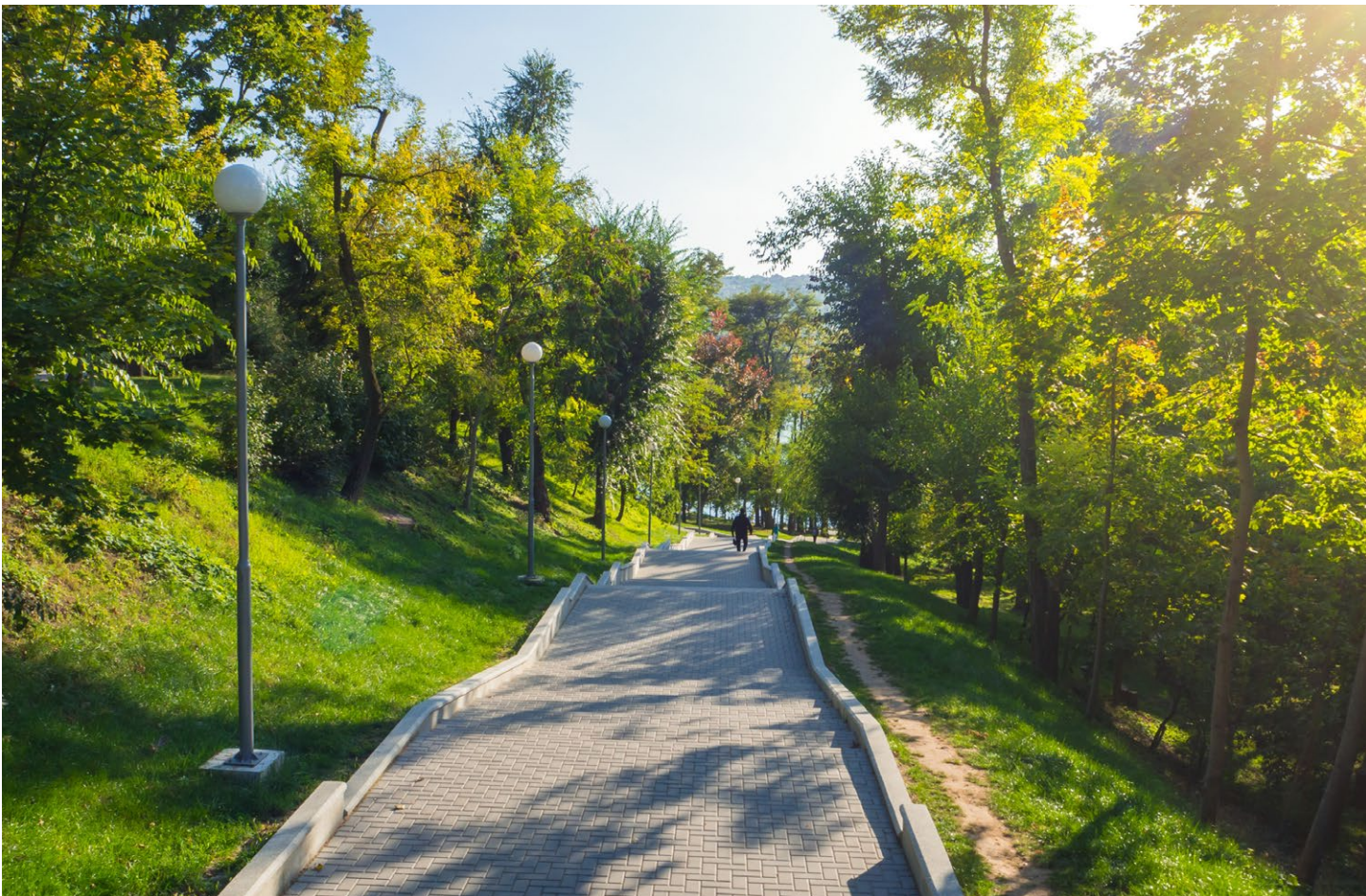
Aspecte de calitate	Punctaj total <ul style="list-style-type: none"> • Complet acoperit/satisfăcător • Parțial acoperit/acceptabil • Lipsește complet/inacceptabil • Nu poate fi verificat din cauza lipsei de informații/necesită clarificare • Nu este relevant (un aspect de calitate nu este relevant) 	Comentarii (de exemplu, indicarea punctajului de promovare/eșec pentru un anumit aspect al calității, indicarea aspectelor necesare de a fi îmbunătățite)
1. Descrierea proiectului		
2. Descrierea factorilor de mediu și sociali care ar putea fi afectați de activitatea planificată		
3. Descrierea posibilelor efecte semnificative ale activității planificate		
4. Considerarea alternativelor		
5. Descrierea măsurilor de atenuare (mitigare)		
6. Descrierea măsurilor de monitorizare		
7. Calitatea prezentării și rezumatul non-tehnic		
8. Decizia finală		

În funcție de prevederile Ordinului de constituire a Comisiei Tehnice, precum și a Regulamentului de funcționare al acestuia, rezumatul evaluării calității pentru un anumit caz EIM poate fi întocmit atât individual de fiecare evaluator, cât și în mod colectiv, pentru a oferi o bază argumentativă privind opinia furnizată vis a vis de calitatea evaluării impactului asupra mediului în raportul trimis către Agenția de Mediu.

Pe parcursul întregului proces de evaluare a calității raportului EIM, precum și în timpul pregătirii opiniei motivate, Comisia tehnică ia în considerare, în conformitate cu prevederile articolului 10⁴ din legea EIM:

- (a) conținutul programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului;
- b) comentariile și propunerile recepționate din partea publicului interesat;
- c) respectarea cerințelor prevăzute la art. 10² referitoare la conținutul raportului privind evaluarea impactului asupra mediului;
- d) rezultatele dezbaterilor publice, inclusiv în context transfrontalier, după caz;
- e) prezentarea alternativelor studiate și a motivelor care au stat la baza alegerii uneia dintre ele;
- f) prezentarea informațiilor grafice: hărți, figuri și diagrame;
- g) necesitatea efectuării sau neefectuării analizei post-proiect.

Comisia Tehnică este liberă să ia în considerare toate comentariile altor părți interesate relevante (reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, experți independenți invitați etc.), cu condiția că participarea acestora să nu genereze conflict de interese.

2. EIM ÎN CONTEXT TRANSFRONTALIER

Cadrul legal internațional

Convenția Espoo

Convenția Espoo impune părților sale “să întreprindă toate măsurile adecvate și efective pentru prevenirea, reducerea și controlul impactului transfrontalier negativ semnificativ asupra mediului al activităților propuse.” Convenția de la Espoo impune în mod efectiv ca țara de origine să lanseze procedura de EIM precum și cea de luare a deciziilor autorităților din țările vecine potențial afectate, luând în considerare propunerile acestora. Nu există nicio cerință ca preferințele țării potențial afectate să dicteze decizia finală a țării de origine, dar trebuie să se “țină seama în mod corespunzător” de consultările dintre părți și participarea publicului, în conformitate cu Convenția; inclusiv, spre exemplu, să ia act de cunoaștere a comentariilor recepționate de la autoritățile și publicul țării afectate. Convenția definește pașii procedurali principali ai EIM în context transfrontalier după cum urmează:

- Determinarea necesității efectuării EIM în context transfrontalier (Articolele 2.2, 2.5 / Anexele I și III)
- Notificarea părții afectate (Articolul 3.1)
- Confirmarea participării de către partea afectată (Articolul 3.3)
- Transmiterea informației de către partea de origine (Articolele 3.5 și 3.6)
- Pregătirea documentației EIM (Articolul 4 / Anexa II)
- Prezentarea documentației EIM autorităților și publicului părții afectate din zonele care ar putea fi afectate pentru a prezenta comentariile lor (Articolul 4.2)
- Desfășurarea Consultărilor (Articolul 5)
- Luarea deciziei (Articolul 6.1)
- Transmiterea documentației privind decizia finală (Articolul 6.2)
- Acțiunile ce vor fi întreprinse în cazul în care apar informații care pot afecta decizia în mod substanțial (Articolul 6.3)
- Analiza post-proiect (Articolul 7.1 / Anexa V) – opțional.

Definiția impactului “semnificativ”

Un aspect foarte important constă în identificarea “activităților care probabil pot cauza impact transfrontalier negativ semnificativ”. Acesta reprezintă un element cheie al Convenției Espoo, deoarece anume această etapă declanșează întregul proces al consultărilor transfrontaliere.

Aspectele generale orientative pentru identificarea criteriilor de determinare a impactului negativ semnificativ sunt prezentate în Anexa III și includ următoarele considerente:

- (a) **Dimensiune:** activitățile propuse ce sunt extinse pentru tipul de activitate;

- (b) **Amplasare:** activitățile propuse care sunt amplasate în/sau aproape de o zonă de sensibilitate sau importanță particulară a mediului (cum ar fi zone umede de importanță internațională (Convenția Ramsar), parcuri naționale, rezervații naturale, site-uri de interes științific special sau site-uri de importanță arheologică, culturală sau istorică;
- (c) **Impact:** activitățile propuse cu impact deosebit de complex și potențial negativ, inclusiv cele care provoacă un impact semnificativ asupra oamenilor sau asupra speciilor sau organismelor valoroase, cele care amenință utilizarea existentă sau potențială a unei zone afectate, și cele care cauzează greutăți suplimentare ce nu pot fi susținute de capacitatea de absorbție a mediului.

Ulterior, astfel de criterii pot fi întotdeauna deschise interpretării și, prin urmare, nu pot oferi mereu îndrumări fără ambiguități. Această problemă a fost reflectată pe larg în cadrul dezbaterilor pe marginea implementării Convenției Espoo și au fost examinate abordări alternative, precum posibilitatea includerii distanței de la hotar drept criteriu suplimentar.³ În cele din urmă, discuțiile au concluzionat că nu există planuri sau norme tehnice care să poată oferi un răspuns sigur cu privire la semnificația impactului și, prin urmare, importanța trebuie analizată de la caz la caz.⁴ Această opinie a fost reconfirmată de cea de-a 3-a Reuniune a Părților la Convenția de la Espoo din iunie 2004.⁵

Suveranitatea și obținerea de informații

Este evident că o potențială parte afectată se află într-o poziție vulnerabilă din cauza lipsei de resurse pentru a obține informații despre activitățile planificate relevante examinate de către vecinii săi. Și anume, atunci când apare suspiciunea cu privire la o activitate planificată și nu a fost primită nicio notificare oficială din partea țării de origine în ceea ce privește EIMT. În astfel de cazuri, art. 3, alin. (7), al Convenției Espoo prevede următoarele:

“Atunci când o Parte poate considera că ar putea fi afectată de un impact transfrontalier negativ semnificativ al unei activități propuse listate în Anexa I, și nu sa făcut nici o notificare în conformitate cu alineatul 1 al prezentului art., partea vizată va prezenta, la solicitarea părții afectate, informații suficiente în scopul purtării discuțiilor dacă există probabilitatea unui impact transfrontalier negativ semnificativ.”

În practică, utilizarea efectivă a acestei prevederi poate fi dificilă pentru țara potențial afectată din cauza limitărilor de timp, deoarece informațiile care justifică inițierea unor negocieri de acest fel sunt deseori disponibile doar în stadiile avansate ale implementării activității planificate, ceea ce face dificilă aplicarea adecvată a EIMT. Conform celor constatate de Furlop (1998), cea mai bună soluție la această problemă este atunci când părțile au un organ permanent comun ca punct de contact, care este împuternicit să identifice în mod regulat activitățile planificate “suspecte” printre autoritățile de autorizare ale ambelor părți.⁶

O altă problemă legată de suveranitate este modul în care inițiatorul responsabil pentru efectuarea EIM din țara de origine poate asigura accesul la informațiile referitoare la teritoriul țării potențial afectate, care sunt necesare pentru analiza impactului transfrontalier. Convenția Espoo admite că partea afectată este capabilă și dispusă să furnizeze informațiile necesare despre teritoriul său pentru procesul EIM. Conform celor stipulate în art. 3, pct. 6 al Convenției Espoo:

“Partea afectată va furniza, la solicitare părții de origine, informații care pot fi obținute în mod rezonabil cu privire la mediul potențial afectat din jurisdicția părții afectate, în cazul în care astfel de informații sunt necesare pentru întocmirea documentației evaluării impactului asupra mediului. Informațiile trebuie furnizate prompt și, după caz, prin intermediul unui organism comun, dacă există.”

O justificare semnificativă pentru a furniza aceste informații derivă din faptul că, deși partea afectată nu poate fi obligată să ofere informațiile solicitate, odată ce aleg să nu o facă, va dispune de argumente mai puține în timpul consultărilor transfrontaliere ulterioare.

3 A fost organizat un atelier de lucru privind elementele cheie ale acordurilor bilaterale privind evaluarea impactului asupra mediului (EIM) în context transfrontalier de către delegația Olandei, în perioada 27 – 30 noiembrie 1994, în Baarn (Olanda), în conformitate cu o decizie aprobată la cea de-a treia reuniune a semnatarilor (ENVWA/WG.3/6, Anexa III, elementul 01.4.2). Raport prezentat de Delegația Olandei.

4 UNECE: Politici, strategii și aspecte actuale ale evaluării impactului asupra mediului în context transfrontalier (ECE/CEP/9, 1996)

5 Deciziile aprobate de cea de-a treia Reuniune a Părților la Convenție (2004). A se vedea Decizia MOP III/5 privind consolidarea cooperării subregionale. <https://www.unece.org/env/eia/decisions.html> Restabilită pe 10 mai 2019.

6 Furlop, Sandor: Probleme legate de evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier. A cincea Conferință internațională privind respectarea și aplicarea legislației de mediu. 16 -20, 1998, Monterey. Lucrările Conferinței.

Obligațiunea menționată mai sus a părții afectate de a transmite țării de origine datele și informațiile de mediu și alte date relevante ajută experții implicați în EIM să lucreze cu inițiatorul activității planificate pentru a lua în considerare situația pe teritoriul țării afectate la elaborarea analizei și pregătirea Raportului privind EIM. Cu toate acestea, este foarte puțin probabil ca în cazul unei activități planificate cu impact complex (spre ex., activități hidroenergetice), analiza EIM în context transfrontalier se poate baza doar pe informațiile furnizate de guvernul părții afectate. Prin urmare, este justificat ca inițiatorul să adopte măsuri autonome pentru a obține informații despre teritoriul relevant al țării afectate. Acest lucru trebuie să fie fezabil, deoarece, în conformitate cu dreptul internațional privat, inițiatorul are dreptul deplin de a încheia un contract cu o firmă de consultanță sau experți din teritoriul țării afectate pentru a colecta datele necesare pentru EIM.

Directiva UE privind EIM

În anul 1985, Comunitatea Europeană a adoptat Directiva Consiliului 85/337/EEC din 27 iunie 1985 privind evaluarea unor activități publice și private în domeniul mediului, care a stabilit un anumit standard de evaluare a mediului urmat pe larg în Europa. Chiar dacă Directiva privind EIM din 1985 a pus accentul mai mult pe armonizarea procedurilor EIM naționale ale statelor membre decât pe extinderea procedurii asupra impactului și actorilor externi, Articolul 7 al Directivei stipulează că dacă țara de origine sau țara potențial afectată solicită documentele referitoare la raportul EIM, acestea din urmă trebuie să le fie furnizate țării afectate. Țara potențial afectată are doar dreptul la consultări. Cu toate acestea, Directiva a prevăzut un prim exemplu funcțional al unei proceduri obligatorii din punct de vedere juridic care, cel puțin, a conectat într-un mod oarecare statul potențial afectat cu procedura EIM a statului de origine. Directiva UE privind EIM a devenit, de asemenea, un model pentru elaborarea Convenției de la Espoo a CEE ONU, descrisă mai sus.

Directiva privind EIM din 1985 a fost modificată de mai multe ori, în mod notabil în anul 1997, când aceasta a fost adusă în conformitate cu Convenția de Espoo. Directiva din 1997 a lărgit domeniul de aplicare al Directivei privind EIM prin diversificarea tipurilor de activități planificate acoperite și a numărului de activități planificate supuse efectuării obligatorii a evaluării impactului asupra mediului (Anexa I). Aceasta a introdus, de asemenea, prevederi noi de evaluare prealabilă (screening), inclusiv criterii de screening noi (în Anexa III) pentru activitățile planificate din Anexa II, precum și a stabilit cerințele minimale de informații. Ultima modificare a Directivei privind EIM (2014/52/UE), care a intrat în vigoare pe 15 mai 2014, a adus anumite simplificări ale normelor procedurale, precum și a acordat o atenție sporită aspectelor legate de utilizarea eficientă a resurselor, schimbările climatice și prevenirea dezastrelor.⁷

În conformitate cu Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană⁸, semnat la 27 iunie 2014 și intrat în vigoare la 1 iulie 2016, Moldova trebuie să armonizeze legislația sa cu actele Uniunii Europene, inclusiv cu prevederile cheie ale Directivei privind EIM, în special cele care prevăd stabilirea modalității privind schimbul de informații și consultare cu țările vecine (conform Articolului 7 al Directivei privind EIM).

Cadrul legal național și aplicarea acestuia

Dispozițiile specifice legate de EIM în context transfrontalier sunt parte a Legii nr. 86/2014 privind evaluarea impactului asupra mediului, după cum a fost modificată.⁹ Și anume, acestea se regăsesc în următoarele secțiuni:

- Art. 7, ce descrie situațiile când se desfășoară procedura de EIM în context transfrontalier.
- Art. 4 și art. 5, ce descrie atribuțiile și rolul MM dar și AM în procedura de EIM în context transfrontalier.

7 Pentru detalii, a se vedea paginile web ale Comisiei UE: <http://ec.europa.eu/environment/eia/eia-legalcontext.htm>

8 Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană de Energie Atomică și Statele Membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, Vol. 57, 30 august 2014. https://eeas.europa.eu/archives/docs/moldova/pdf/eu-md_aa-dcfta_en.pdf

9 Modificată prin Legea nr. 225 din 13 octombrie 2022 privind modificarea unor acte normative (în vigoare din octombrie 2023).

- Art. 5² lit. g) și art. 6 alin. (1) unde este menționat costurile ce le suportă inițiatorul vis a vis de serviciile de interpretare atât în cadrul dezbaterilor publice cât și privind traducerea informației solicitată de AM.
- Art. 10 alin. (2), lit. b) menționează că în baza rezultatelor evaluării prealabile, și în contextul informației existente și prezentată de inițiator, autoritatea competentă va decide dacă activitatea planificată necesită efectuarea evaluării impactului asupra mediului în context transfrontalier în conformitate cu art. 11–15.
- Art. 10 alin. (5) Pentru activitățile planificate pentru care se determină că este necesară evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier, Agenția de Mediu va suspenda realizarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului la nivel național. În termen de 5 zile lucrătoare, Agenția de Mediu solicită inițiatorului traducerea cererii privind emiterea acordului de mediu în limba părții afectate sau în altă limbă prevăzută în baza obligațiilor asumate de Republica Moldova pe plan internațional.
- Art. 10 alin. (2) lit. g) evidențiază că Raportul privind EIM va conține inclusiv impactul transfrontalier.
- Art. 10⁴ descrie procedura de evaluare a calității raportului privind EIM. Astfel, lit. d) menționează, că CT, va evalua calitatea raportului inclusiv în contextul când EIM sa desfășurat la nivel transfrontalier, adică a rezultatelor dezbaterilor publice în context transfrontalier. La fel, alin. 4 din același articol menționează că o dată recepționată opinia comisiei tehnice cu privire la calitatea raportului privind EIM și ținând cont de comentariile și opiniile publicului interesat inclusiv cele în context transfrontalier (în cazul în care această procedură se desfășoară), dacă acesta nu corespunde cerințelor stabilite atunci Agenția de Mediu are la dispoziție 10 zile lucrătoare să emită un aviz referitor la calitatea raportului, unde va indica care sunt aspectele necorespunzătoare și poate include măsuri pentru definitivarea raportului.
- Art. 10⁵ alin. (5), lit. e) descrie că acordul de mediu emis va conține cerințele pentru prevenirea sau pentru minimizarea impactului transfrontalier negativ asupra mediului, în cazul activităților planificate care fac obiectul evaluării impactului asupra mediului în context transfrontalier.
- Art. 11. Aspecte generale privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier.

2.1. Moldova ca parte (țară) de origine

2.1.1. Determinarea necesității efectuării EIMT

Referințe la nivel internațional

Este necesar de determinat dacă activitatea planificată poate cauza impact transfrontalier semnificativ asupra mediului și astfel poate fi supusă EIMT. Pentru acest scop, activitatea este verificată în raport cu activitățile din Anexa I al Convenției Espoo. Dacă este inclusă în anexă, aceasta este mai apoi analizată în contextul posibilității cauzării unui impact transfrontalier semnificativ. Dacă activitatea nu este listată în anexă, aceasta poate fi analizată în raport cu criteriile din Anexat III al Convenției Espoo (Articolele 2.2 și 2.5, Anexele I și III).

Cerințele naționale

Legea privind EIM indică necesitatea determinării impactului transfrontalier pe parcursul evaluării prealabile, iar decizia este reflectată în “programul de realizare a evaluării impactului asupra mediului” emis de către Agenția de Mediu în conformitate cu art. 10¹ al Legii nr. 86/2014 privind EIM. Astfel, este necesar de întreprins următoarele acțiuni:

Inițiatorul:

1. Pregătește și prezintă “cererea privind emiterea acordului de mediu” în conformitate cu Articolul 7, care indică în mod transparent și direct potențialul impact asupra mediului, inclusiv impactul asupra teritoriului altor țări.
2. În cazul în care decizia Agenției de Mediu susține că EIMT se aplică, atunci:
  - a. elaborează o notificare pentru partea afectată în conformitate cu art. 10 alin. (5)
  - b. solicită inițiatorului traducerea notificării, a cererii și a informației relevante privind activitatea planificată.

Agenția de Mediu

În cadrul etapei de evaluare preliminară, Agenția evaluează posibilitatea unor impacturi transfrontaliere semnificative asupra mediului și determină necesitatea realizării EIM în context transfrontalier.

Alte părți vizate

Autoritățile publice centrale și locale, precum și publicul interesat care participă la evaluarea prealabilă în conformitate cu Art. 7 al Legii privind EIM își pot exprima opiniile lor dacă activitatea planificată vizată poate avea un impact transfrontalier semnificativ și, prin urmare, este de dorit a efectua EIMT.

Sfaturi practice¹⁰

Pentru ca Agenția de Mediu să poată determina dacă pentru o anumită activitate planificată trebuie de efectuat EIMT, aceasta trebuie să:

- identifice potențialul impact asupra mediului (dacă sunt careva);
- determine gravitatea potențialului impact transfrontalier identificat.

În cadrul acestui demers, Agenția de Mediu se bazează pe informațiile furnizate de inițiator, și, prin urmare, este justificat ca Agenția de Mediu să îndrume și să încurajeze inițiatorul ca să includă cât mai multe informații posibile în mod rezonabil cu privire la posibilul impact al activității planificate asupra mediului, inclusiv să indice potențialul impact transfrontalier.

---

¹⁰ Această secțiune se bazează pe raportul Secretariatului Convenției de la ESPOO a CEE ONU (1995), disponibil pe <https://unece.org/info/Environment-Policy/Environmental-assessment/pub/21594>

Cum trebuie de identificat potențialul impact transfrontalier

Identificarea impactului în context transfrontalier trebuie să înceapă cu evaluarea impactului potențial al activității planificate, acordând o atenție deosebită impactului negativ și examinând posibilitatea ca acesta să se extindă dincolo de frontierele țării. În Moldova, următoarele aspecte legate de mediu pot prezenta în mod obișnuit motive de îngrijorare în context transfrontalier:

Tabelul 4. Preocupări de mediu tipice al activității planificate propuse cu posibil impact transfrontalier

Problemă de mediu	Relevanță/comentarii
Poluarea apei	Poluarea râurilor care traversează hotarele Ucrainei și Moldovei (fluviul Nistru) și hotarele Moldovei, Ucrainei și României (râul Prut), spre exemplu, din considerentul dezvoltării ulterioare a localităților și/sau zonelor industriale care generează poluarea apei în amonte de teritoriul Moldovei.
Pierderea biodiversității Prejudicierea ariilor protejate Perturbarea ecosistemelor	Dezvoltarea infrastructurii dintre țările vecine, precum construcția de poduri, drumuri și rețele de alimentare cu energie, poate cauza un impact semnificativ asupra ecosistemelor, habitatelor, biodiversității și coridoarelor de migrație a faunei sălbatice.
Pierderea de apă¹¹	Captarea excesivă în cadrul noilor activități din bazinele hidrografice din amonte (agricultură, energie, utilizare umană). Construcția de noi centrale hidroelectrice de către Ucraina pe fluviul Nistru (în viitor).
Morfologia râului și dezechilibrul modelului de transfer al efluenților prin sedimentare Perturbarea ecosistemelor acvatic	Construcția de noi centrale hidroelectrice (HPP) de către Ucraina pe fluviul Nistru (în viitor).
Poluarea aerului Perturbarea ecosistemelor	Construcția de drumuri și poduri peste râuri (ex., noul pod dintre Moldova și Ucraina care se planifică a fi construit în raionul Soroca) și care va crea un număr mai mare de automobile și de alte mijloace de transport în regiune.

O simplă listă de verificare cu enumerarea potențialului impact negativ în context transfrontalier, precum este exemplul prezentat în Tabelul 5¹² poate servi acestui scop.

Tabelul 5. Identificarea impactului negativ în context transfrontalier

1. Activitatea planificată poate avea drept rezultat (sau orice schimbare/extindere majoră a unei activități) sau alternativele rezonabile ale acesteia, unul sau mai multe dintre impacturile negative transfrontaliere?	Specificați tipul impactului anticipat
<p style="text-align: center;">AER</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbări în calitatea aerului atmosferic • Emisii de substanțe poluante toxice sau periculoase în aer, radiații sau organisme obținute prin inginerie genetică • Schimbări la nivelele de zgomot și vibrații • Altele (specificați) 	

11 După cum este indicat în raportul privind "Analiza efectelor lacurilor de acumulare de pe râul Nistru asupra situației râului Nistru"¹¹[Conform calculului din 2019], a debitului anual al Râului Nistru în aval de cascada (existentă) a centralelor hidroelectrice HPP și PSPP (Moghiliov-Podolsk) se micșorează cu 3,2–6,6%, și se datorează evaporării suplimentare de pe suprafața lacurilor de acumulare, prezenței prizelor în acest sector al râului precum și al altor factori." Raportul integral poate fi accesat la următorul link <https://zoinet.org/wp-content/uploads/2019/12/Dniester-hydropower-effects-EN.pdf>

12 CEE ONU: Determinarea importanței. Metodologii și criteriile specifice pentru determinarea importanței impactului transfrontalier negativ semnificativ. <https://unece.org/determining-significance>

<p style="text-align: center;">APĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Apa de suprafață: Schimbări în calitatea sau cantitatea apei • Apa subterană: Schimbări în calitatea sau cantitatea apei • Sedimente: Schimbări în calitate și cantitate (riverane, de estuar, de coastă) • Emisii de substanțe poluante toxice sau periculoase pentru apă, radiație sau organisme obținute prin inginerie genetică • Altele (specificați) 	
<p style="text-align: center;">CLIMĂ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbări microclimatice (temperatură, precipitații, vânt) • Altele (specificați) 	
<p>2. Poate cauza activitatea planificată sau emisiile conexe enumerate mai sus unul sau mai multe din impacturile negative transfrontaliere:</p>	
<p style="text-align: center;">SOL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbări în acidificarea solului, nitrificarea sau altă contaminare a solului • Schimbări în depunere sau eroziune • Altele (specificați) 	
<p style="text-align: center;">PEISAJ/MONUMENTE ISTORICE SAU ALTE STRUCTURI FIZICE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbări în utilizarea solului • Reducerea aspectului estetic sau schimbări în amenajările vizuale • Schimbări în patrimoniul istoric, arheologic, paleontologic, arhitectural sau cultural • Schimbări în calitatea și cantitatea posibilităților sau facilităților recreative • Schimbări în utilizarea actuală sau potențială a resurselor naturale (de ex: pescuit, vânat, agricultură/silvicultură, turism) • Impact asupra ariilor sensibile din punct de vedere ecologic sau a ariilor cu valoare ecologică deosebită • Altele (specificați) 	
<p style="text-align: center;">SĂNĂTATEA ȘI SIGURANȚA OAMENILOR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbări în sănătatea și siguranța oamenilor • Schimbări în incidența bolilor • Schimbări în bunăstare și calitatea vieții • Altele (specificați) 	
<p style="text-align: center;">FLORA, FAUNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schimbări în traseele/fenomene migratoare (păsări, pești, mamifere, etc.) • Perturbarea habitatului • Diminuarea diversității biologice • Impact asupra speciilor pe cale de dispariție • Schimbări în componența speciilor • Altele (specificați) 	
<p>3. Poate cauza activitatea planificată accidente cu impact transfrontalier?</p>	
<p>4. Poate invoca activitatea planificată orice acord internațional existent pe probleme de mediu?</p>	
<p>5. Poate afecta activitatea planificată interacțiunile dintre factorii de mediu?</p>	

Cum de determinat importanța potențialului impact transfrontalier

Termenul „important” este interpretat ca excluzând inconveniențele ne semnificative sau perturbările minore pe care țările anticipă să le tolereze reciproc, în conformitate cu principiul bunei vecinătăți¹³. În practică, importanța impactului de mediu în context transfrontalier (precum sunt cele indicate în lista de verificare de mai sus) ar putea fi examinate în baza: (i) probabilității; și (ii) amploarea acestora. Abordarea detaliată mai jos poate fi utilizată în estimarea inițială a nivelului de probabilitate, amploarea, precum și clasificarea nivelului impactului transfrontalier al activității planificate. Prin urmare, impactul transfrontalier advers semnificativ asupra mediului poate fi identificat și definit prin combinarea acestor două componente, precum este descris în Tabelul 3, 4 și 5. Tabelul 6 și 7 de mai jos oferă exemple privind dimensiunea, nivelul de probabilitate și amploarea impactului transfrontalier.

Tabelul nr. 6: Potențialul impact transfrontalier

Nivel	Descriptor	Descriere
1	Rar	Pot apărea în circumstanțe foarte excepționale
2	Improbabil	Ar putea apărea uneori
3	Moderat probabil	S-ar putea să apară uneori
4	Probabil	Vor apărea probabil în majoritatea circumstanțelor
5	Aproape sigur	Se preconizează să apară în majoritatea circumstanțelor

Tabelul nr. 7: Amploarea impactului transfrontalier

Nivel	Descriptor	Descriere
1	Nesemnificativ/ neimportant	Impact foarte mic
2	Minor	Impact minor, cu costuri de atenuare mici
3	Moderat	Impact de nivel mediu care necesită gestionare continuă sau acțiune corectivă costisitoare
4	Major	Problemă majoră, pierderi financiare mari și costuri înalte pentru gestionarea pe termen lung
5	Catastrofal	Problemă gravă, pierdere financiară foarte mare și costuri pe termen lung foarte înalte

Importanța impactului transfrontalier poate fi determinată în baza raportului dintre cele două componente, precum este ilustrat în matrice (Tabelul nr. 8), unde impactul este clasificat în diferite nivele sau categorii drept joase, medii, semnificative, sau foarte semnificative.

¹³ O astfel de înțelegere este stabilită în contextul relevant, spre exemplu prin Convenția ONU privind legea utilizărilor non-navigabile a cursurilor de apă internaționale (a se vedea, spre exemplu, discuția pe marginea termenului pe portalul web al Convenției <https://unece.org/environment-policy/water/about-the-convention/faqs>).

Tabelul nr. 8: Semnificația/importanța impactului transfrontalier

Probabilitatea		Amplimea				
		Nesemnificativă	Minoră	Moderată	Majoră	Catastrofală
Nivelul impactului		1	2	3	4	5
1	Rar	1.0	1.5	2.0	2.5	3.0
2	Improbabil	1.5	2.0	2.5	3.0	3.5
3	Moderat	2.0	2.5	3.0	3.5	4.0
4	Probabil	2.5	3.0	3.5	4.0	4.5
5	Aproape sigur	3.0	3.5	4.0	4.5	5.0

Sursa: Modificările protocolului AIH¹⁴

Nivelul clasificării impactului transfrontalier:

1,0 – 2,0 Scăzut

2,5 – 3,0 Mediu

3,5 – 4,0 Semnificativ

4,5 – 5,0 Foarte semnificativ

Este important de evidențiat că abordarea de mai sus nu urmărește să emită o decizie „obiectivă” cu privire la determinarea dacă potențialul impact transfrontalier asociat unei anumite activitate planificate este sau nu suficient de „semnificativ” pentru a declanșa EIMT. În contextul transfrontalier, unde părțile individuale dețin adesea puncte de vedere diferite și manifestă niveluri variate de sensibilitate față de diverse aspecte, ar fi necesar să se ajungă la o înțelegere reciprocă prin implicarea în consultări deliberative. Prin urmare, posibila divergență în ceea ce privește valorile specifice ale indicatorilor de mediu examinați, care definesc pragurile pentru un impact „semnificativ”, nu ar trebui să fie folosită ca pretext pentru a amâna sau a evita inițierea procesului EIMT.

Se recomandă ca impactul transfrontalier care întrunește oricare dintre următoarele criterii să fie întotdeauna considerat ca semnificativ și, astfel, să aducă la notificarea unei țări afectate:

- Magnitudinea impactului anticipat într-o zonă transfrontalieră depășește obiectivele de protecție a mediului sau standardele de siguranță și sănătate ale țării afectate;
- Impactul anticipat conduce la o schimbare negativă într-o arie protejată din țara afectată; sau
- Impactul cauzat de accidente și care poate întruni oricare dintre criteriile de mai sus (i)-(ii).

2.1.2. Notificarea

Referințe internaționale

EIM în context transfrontalier este inițiată printr-o notificare obligatorie și oficială expediată de către autoritățile responsabile ale părții de origine către partea afectată cât mai curând posibil (Articolele 2.4, 3.1, și 3.2 ale Convenției). Notificarea trebuie să conțină următoarele (Articolul 3.2). Informații privind activitatea planificată, inclusiv orice informație disponibilă despre potențialul impact transfrontalier al acesteia:

- informații despre caracterul deciziei ce urmează a fi aprobat;
- indicarea unui interval de timp rezonabil pentru comunicarea unui răspuns;
- luându-se în considerare natura activității planificate, acestea pot include, de asemenea, informații despre perioada de desfășurare a procedurii EIMT (Articolul 3.5).

14 Asociația Internațională a Hidroenergiei. Protocolul privind evaluarea durabilității, paginile 9-10, iulie 2006.

În cazul în care nu s-a făcut nici o notificare, o țară care se consideră susceptibilă de a fi afectată de un impact transfrontalier al unei activități propuse, pe baza informațiilor de care dispune țara respectivă, poate aborda țara de origine pentru a începe consultări cu privire la necesitatea efectuării unei evaluări transfrontaliere (Articolul 3.6).

Conform Articolului 3.3. al Convenției Espoo, partea afectată va răspunde părții de origine în termenul specificat în notificare, va confirma recepționarea notificării, și va indica dacă intenționează să participe în EIMT.

Dacă partea afectată indică că nu intenționează să participe în EIMT, sau dacă aceasta nu răspunde în termenul specificat în notificare, prevederile Convenției legate de consultări, participarea publicului, transmiterea documentației EIM, decizia finală și analiza post-proiect nu vor fi aplicate, iar țara de origine poate continua efectuarea EIM în conformitate cu legislația națională (Articolul 3.4).

La recepționarea unui răspuns din partea părții afectate, în care se exprimă intenția de a se implica în procedura de evaluare a impactului asupra mediului, partea de origine va furniza părții afectate, dacă nu a făcut deja acest lucru, următoarele:

- a. informațiile relevante referitoare la procedura de evaluare a impactului asupra mediului, inclusiv termenul în care va furniza comentarii; și
- b. informațiile relevante cu privire la activitatea planificată și impactul transfrontalier negativ, semnificativ al acesteia.

Cerințe naționale

În cazul în care se decide că impactul potențial al activității planificate implică și impact în context transfrontalier și, prin urmare, justifică efectuarea EIMT, vor fi întreprinse următoarele acțiuni pentru a notifica partea potențial afectată și, astfel, a iniția în mod oficial procesul EIM în context transfrontalier:

Inițiatorul

1. Va furniza informația necesară către Agenția de Mediu, pentru ca aceasta să poată elabora proiectul Notificării oficiale privind EIMT (conform structurii din Anexa nr. 5. la Legea privind EIM, a se vedea modelul mai jos)
2. Va asigura traducerea "cererii privind emiterea acordului de mediu" și notificarea în limba țării potențial afectate (sau în altă limbă convenită).

Un model al Notificării în conformitate cu prevederile Legii EIM 86/2014 este prezentat mai jos:

Tabelul nr. 9: Structura notificării privind activitatea planificată în conformitate cu art. 3 din Convenția Espoo¹⁵

1. INFORMAȚII DESPRE ACTIVITATEA PLANIFICATĂ	
(i) Informații privind natura activității planificate	
Tipul activității planificate	
Este sau nu activitatea planificată prevăzută în Anexa I la Convenția Espoo?	Da ☐ Nu ☐
Domeniul activității planificate (ex. activitatea principală și orice/toate activitățile conexe care necesită evaluare)	
Scara activității planificate (ex., dimensiune, capacitate de producție)	

¹⁵ Adoptată din CEE ONU: Orientații privind notificarea în conformitate cu Convenția de la Espoo (2009). <https://unece.org/DAM/env/documents/2009/eia/ece.mp.eia.12.pdf>.

Descrierea activității planificate (ex. tehnologia utilizată)	
Descrierea scopului activității planificate	
Motivarea activității planificate (de ex. condițiile socio-economice, fizico-geografice)	
Informații suplimentare/comentarii	
(ii) Informații cu privire la extinderea în timp și spațiu a activității planificate	
Amplasamentul	
Descrierea amplasamentului (de exemplu, caracteristicile fizico-geografice, socioeconomice)	
Motivația alegerii amplasamentului pentru activitatea planificată (de exemplu, baza socioeconomică, fizico-geografică)	
Termenele de realizare a activității planificate (de exemplu, începerea și durata perioadei de construcție și funcționare)	
Hărți și alte documente privind activitatea planificată	
Informații suplimentare/comentarii	
(iii) Informații privind impactul asupra mediului prognozat și măsurile de ameliorare propuse	
Domeniul de aplicare a evaluării (de ex: examinarea impactului cumulativ, evaluarea alternativelor, aspectelor de dezvoltare durabilă, impactului activităților periferice)	
Impactul prognozat asupra mediului al activității planificate (de exemplu, tipuri, amplasamente, amplasamente)	
Utilizarea resurselor (de exemplu, materii prime, surse de energie etc.)	
Consecințe (de exemplu, cantități și tipuri de evacuări în aer, în sistemul acvatic, deșeuri solide)	
Impactul transfrontalier (de exemplu, tipul, localizarea, amploarea)	
Măsuri de ameliorare propuse (de exemplu, dacă se cunosc măsuri de ameliorare pentru prevenirea, eliminarea, minimizarea, compensarea efectelor negative asupra mediului)	
Informații suplimentare/comentarii	
(iv) Inițiatorul/titularul raportului privind EIM	
Nume, adresă, numere de telefon și fax	

(v) Documentația EIM	
Este documentația EIM (de exemplu raportul EIM) inclusă în notificare?	Da ☐ Nu ☐ Parțial ☐
Dacă răspunsul la întrebarea de mai sus este <i>nu</i> sau <i>parțial</i> , descrierea documentației suplimentare care urmează a fi transmisă (data(ele) aproximativă(e) când documentația va fi disponibilă)	
Informații suplimentare/comentarii	

2. PUNCTE DE CONTACT

(i) Puncte de contact ale părții sau părților potențial afectate

Autoritățile responsabile pentru coordonarea activităților referitoare la EIM (nume, adresă, numere de telefon și fax)(a se referi la decizia I/3, din Anexă)	
Lista părților afectate către care va fi trimisă notificarea	

(ii) Puncte de contact pentru partea de origine

Autoritățile responsabile pentru coordonarea activităților referitoare la EIM (a se referi la decizia I/3, din Anexă) – nume, adresă, numere de telefon și fax	
Autoritățile responsabile de luarea deciziei, dacă sunt diferite de autoritățile responsabile pentru coordonarea activităților referitoare la EIM (nume, adresă, numere de telefon și fax)	

3. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA PROCEDURA EIM ÎN ȚARA UNDE SE VA DESFĂȘURA ACTIVITATEA PLANIFICATĂ

(i) Informații cu privire la procedura EIM care va fi aplicată activității planificate

Perioada programată (termenele)	
Posibilitățile părții afectate de a fi implicată în procedura EIM	
Oportunitățile părții afectate de a revizui și comenta notificarea și raportul privind EIM Natura, inclusiv termenul de luare a deciziei posibile	
Procedura de aprobare a activității planificate	
Informații suplimentare/comentarii	

4. INFORMAȚII CU PRIVIRE LA PARTICIPAREA PUBLICULUI ÎN ȚARA DE ORIGINE

Procedurile de participare a publicului	
Estimarea începerii și durata consultărilor publice	
Informații suplimentare/comentarii	

5. DATA-LIMITĂ DE RASPUNS

Data	
------	--

Sursa: Legea EIM 86/2014. Anexa nr. 5

Agenția de Mediu/Ministerul Mediului:

1. Agenția de Mediu va suspenda desfășurarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului. În termen de 5 zile lucrătoare, Agenția de Mediu va solicita inițiatorului să traducă cererea privind emiterea acordului de mediu, prezentată în conformitate cu Articolul 7, alineatul (1) al Legii privind EIM în una din limbile oficiale ale Convenției de la Espoo (în continuare – limbaj accesibil), stabilit de comun acord cu Partea afectată.
2. Ministerul Mediului, în termen de 5 zile lucrătoare de la data recepționării notificării și cererii traduse, le transmite autorității competente a părții afectate, prin intermediul canalelor diplomatice și stabilește un termen de cel puțin 30 de zile lucrătoare în care partea afectată urmează să comunice despre intenția de a participa sau nu la procedura evaluării impactului asupra mediului în context transfrontalier.
3. După primirea răspunsului din partea țării afectate sau în cazul absenței răspunsului, autoritatea competentă /Agenția de Mediu decide asupra următorilor pași ai EIMT.
Dacă partea afectată indică că nu intenționează să participe la EIMT, sau dacă aceasta nu răspunde în termenul specificat în notificare, prevederile Convenției privind consultarea, participarea publicului, transmiterea documentației și decizia finală, precum și analiza post-proiect nu se vor aplica, iar țara de origine poate continua EIM în conformitate cu legislația națională (Art. 12 alin. (6)).
Dacă partea afectată exprimă, în termenul stabilit, intenția de a participa la procedura de evaluare a impactului asupra mediului, Ministerul Mediului cu suportul Agenției de Mediu (conform art. 12, alin. (7)) propune părții afectate desfășurarea consultărilor inițiale între părțile în vederea stabilirii metodelor, termenelor și altor aspecte ce țin de evaluare a impactului asupra mediului în context transfrontalier, în special legate de:
  - (a) gradul și modalitatea de contribuție la elaborarea programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului;
  - (b) schimbul de informații necesare pentru elaborarea raportului privind evaluarea impactului asupra mediului;
  - (c) traducerea raportului privind evaluarea impactului asupra mediului;
  - (d) informarea și consultarea publicului interesat și a autorităților administrației publice locale și centrale interesate ale părții afectate și transmiterea comentariilor și propunerilor acestora către autoritatea competentă;
  - (e) desfășurarea consultărilor interguvernamentale cu privire la măsurile de prevenire, diminuare sau atenuare a consecințelor negative ale activității planificate.
4. După finalizarea consultărilor inițiale cu partea afectată, Agenția de Mediu continuă cu emiterea programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului (în conformitate cu Articolul 10¹ al Legii nr. 86/2014 privind EIM), care include cerințele privind evaluarea impactului în context transfrontalier ce urmează a fi reflectat în Raportul privind EIM.

5. Conform Articolului 13 al Legii nr. 86/2014 privind EIM, în termen de 15 zile lucrătoare de la data recepționării programului de realizare a evaluării impactului asupra mediului, tradus în conformitate cu alin. (1), Ministerul Mediului îl transmite, prin intermediul canalelor diplomatice, autorității competente a părții afectate).

Sfaturi practice

Anume notificarea declanșează în mod oficial procedura EIMT între state. Înainte de notificarea oficială, în mod informal, se recomandă ambelor părți de a recurge la discuții informale de notificare prealabilă pentru a se pregăti de viitoarea EIMT. În mod special, în cazul în care există incertitudini cu privire la dacă activitatea planificată ar avea un impact transfrontalier semnificativ, părțile pot iniția consultări pentru a evalua probabilitatea și semnificația potențialelor efecte transfrontaliere.

Notificarea oficială va fi prezentată în formă de tabel conform modelului din Anexa 5 al Legii nr. 86/2014 privind EIM, cu o scrisoare de însoțire. Scrisoarea de însoțire trebuie să includă o descriere generală succintă a activității planificate cu potențial impact semnificativ asupra mediului în context transfrontalier și să indice faptul că aceasta este o notificare elaborată în conformitate cu art. 3 din Convenția Espoo.

Agenția de Mediu, va pregăti proiectul notificării, solicitând informații de la inițiator, după caz, dacă este necesar. Aceasta se face pentru a facilita implicarea inițiatorului de la începutul procedurii EIMT și pentru a asigura sensibilizarea inițiatorului despre responsabilitățile sale în ceea ce privește asigurarea expertizei adecvate pentru desfășurarea evaluării impactului asupra mediului în context transfrontalier.

Moldova trebuie să primească o confirmare a participării sau neparticipării în termen de 30 zile. Dacă nu primește un răspuns în timp util, aceasta poate interpreta faptul dat drept intenția părții notificate de a nu participa. Însă, în cazurile în care răspunsul nu este primit în termenul specificat, se recomandă totuși ca Ministerul Mediului să facă o solicitare părții potențial afectate pentru a se asigura că lipsa răspunsului nu este din cauza problemelor tehnice, tergiversărilor procedurale sau din alte cauze similare, și să solicite de la partea afectată o confirmare în scris a (ne-)participării sale.

În cazul în care Moldova primește confirmarea participării, Ministerul Mediului, cu suportul Agenției de Mediu, va desfășura consultări inițiale pentru a facilita înțelegerea reciprocă și acordul privind organizarea întregului proces EIMT, termenele și datele limită ale acestuia. La această etapă, se recomandă a asigura participarea nu doar a reprezentanților autorităților competente ale ambelor țări vizate, ci și a reprezentanților inițiatorului activității planificate și echipei EIM (desemnată de inițiator). În acest mod, va fi posibilă consultarea eficientă nu doar privind aspectele formale și procedurale ale EIMT, ci și de a afla opiniile experților, care sunt importante pentru determinarea domeniului EIMT, precum și atingerea unui acord, inclusiv, pe cât e posibil, privind metodele, criteriile, indicatorii și datele care trebuie să fie utilizate în evaluare.

Există posibilitatea ca autoritatea competentă/Agenția de Mediu din Moldova să afle despre potențialul impact negativ semnificativ asupra mediului la o etapă mai târzie a EIM (de exemplu atunci când analizează Raportul privind EIM), și nu mai devreme, pe parcursul etapei de evaluare prealabilă. Indiferent de momentul în care se identifică un impact negativ semnificativ, Ministerul Mediului, cu suportul Agenției de Mediu, trebuie să notifice oficial țara afectată despre astfel de posibilitate și despre necesitatea efectuării EIMT. Ulterior, trebuie să continue procesul pentru a conveni asupra consultărilor transfrontaliere privind Raportul EIM.

2.1.3. Efectuarea EIM și pregătirea Raportului privind EIM

Referințe internaționale

Conform Convenției Espoo, informațiile ce urmează a fi incluse în documentația evaluării impactului asupra mediului vor conține cel puțin următoarele, în conformitate cu Articolul 4:

- (a) O descriere a activității planificate și a scopului acesteia;
- (b) O descriere, după caz, a alternativelor posibile (de exemplu locație sau tehnologie) la activitatea planificată, precum și a alternativei de a nu întreprinde nimic;

- (c) O descriere a factorilor de mediu ce ar putea fi influențați de activitatea planificată și de alternativele acesteia;
- (d) O descriere a potențialului impact asupra mediului al activității planificate și alternativelor acesteia, precum și o estimare a semnificației impactului;
- (e) O descriere a măsurilor de atenuare pentru a menține impactul negativ asupra mediului la minimum;
- (f) Indicarea precisă a metodelor de prevenire și sublinierea atât a presupunerilor, precum și a datelor de mediu relevante utilizate;
- (g) Identificarea lacunelor în cunoștințe și a incertitudinilor întâmpinate la compilarea informațiilor solicitate;
- (h) După caz, o schiță a programelor de monitorizare și gestionare și a oricăror planuri de analiză post-proiect, și
- (i) Un rezumat non-tehnic care include o prezentare vizuală, după caz (hărți, grafice, etc.).

Partea de origine va furniza documentația EIM Părții afectate (Articolul 4.2).

Cerințe naționale

Responsabilitatea pentru desfășurarea evaluării impactului asupra mediului și pregătirea Raportului privind EIM îi revine în întregime inițiatorului activității planificate. Conținutul Raportului EIM este prevăzut în Articolul 10², alin. (2) al Legii nr. 86/2014 privind EIM, care transpune cerințele Convenției Espoo menționată mai sus. Raportul privind evaluarea impactului asupra mediului va conține următoarele:

- a) descrierea amplasamentului activității planificate și descrierea caracteristicilor fizice ale întregii activități planificate, inclusiv, dacă este cazul, a lucrărilor de demolare necesare, precum și cerințele privind utilizarea terenurilor în cursul etapelor de construire și funcționare;
- b) descrierea principalelor caracteristici ale etapei de funcționare a activității planificate, în special a proceselor de producție (necesarul de energie și energia utilizată, natura și cantitatea materialelor și resursele naturale utilizate, inclusiv apa, terenurile, solul și biodiversitatea);
- c) estimarea, în funcție de tip și cantitate, a reziduurilor și a emisiilor potențiale (poluarea apei, aerului, solului și subsolului, zgomot, vibrații, lumină, radiații termice și radioactive etc.), precum și a cantităților și tipurilor de reziduuri produse pe parcursul etapelor de construire și funcționare a activității planificate;
- d) descrierea stării actuale a mediului (scenariul de bază) și descrierea evoluției lui probabile în cazul în care activitatea planificată nu este implementată, în măsura în care schimbările naturale față de scenariul de bază pot fi evaluate prin depunerea de eforturi rezonabile, pe baza informațiilor și cunoștințelor științifice referitoare la mediu disponibile;
- e) descrierea alternativelor rezonabile (în termeni de concepție, tehnologie, amplasare, dimensiune și anvergură a activității planificate) studiate de către inițiator, relevante pentru activitatea planificată, precum și a caracteristicilor specifice ale activității planificate și indicarea principalelor motive care stau la baza alegerii făcute, inclusiv o comparație a impactelor asupra mediului;
- f) descrierea factorilor prevăzuți la art. 4 alin. (1) susceptibili de a fi afectați de activitatea planificată: populația, sănătatea umană, biodiversitatea (fauna și flora), terenurile (ocuparea terenurilor), solul (materia organică, eroziunea, tasarea, impermeabilizarea), apa (schimbările hidromorfologice, cantitatea și calitatea), aerul, clima (emisiile de gaze cu efect de seră, impacturile relevante pentru adaptare), bunurile materiale, patrimoniul cultural, inclusiv aspectele arhitecturale și cele arheologice, și peisajul;
- g) descrierea potențialului impact semnificativ al activității planificate asupra mediului, dimensiunea acestuia, durata și, după caz, reversibilitatea acestuia (rezultate din construirea și existența activității planificate, inclusiv, dacă este cazul, lucrările de demolare; utilizarea resurselor naturale, în special a terenurilor, a solului, a apei și a biodiversității, având în vedere, pe cât e posibil, disponibilitatea durabilă a acestor resurse; emisia de poluanți, zgomot, vibrații, lumină, căldură și radiații, crearea impactului nociv și eliminarea și valorificarea deșeurilor; riscurile pentru sănătatea umană, pentru patrimoniul cultural sau pentru mediu, cum ar fi cele cauzate de survenirea unor accidente sau dezastre; cumulara

impactelor cu cele ale altor activități planificate existente și/sau aprobate, ținând seama de orice probleme ecologice existente legate de zone cu o importanță deosebită din punctul de vedere al mediului care ar putea fi afectate sau de utilizarea resurselor naturale; impactul activității planificate asupra climei, cum ar fi natura și amploarea emisiilor de gaze cu efect de seră și vulnerabilitatea activității planificate la schimbările climatice; tehnologiile și substanțele folosite). Descrierea va include potențialul impact direct și indirect, secundar, cumulativ, transfrontalier, pe termen scurt, mediu și lung, permanent și temporar, pozitiv și negativ al activității planificate;

- h) descrierea sau dovezi ale metodelor previzionale utilizate pentru identificarea și evaluarea impactului semnificativ asupra mediului, inclusiv detalii privind dificultățile (de exemplu, dificultățile de natură tehnică sau determinate de lipsa de cunoștințe) întâmpinate la compilarea informațiilor solicitate, precum și prezentarea principalelor incertitudini existente;
- i) descrierea măsurilor preconizate pentru evitarea, prevenirea, reducerea sau, dacă este posibil, compensarea impactului negativ semnificativ asupra mediului identificat atât la etapa de construire, cât și la cea de funcționare, precum și viabilitatea și eficiența măsurilor de ameliorare pentru fiecare alternativă a activității planificate și pentru fiecare componentă de mediu;
- j) descrierea potențialului impact negativ semnificativ asupra mediului, determinat de vulnerabilitatea activității planificate în fața riscurilor de accidente majore și/sau dezastre relevante pentru activitatea planificată, și, dacă este cazul, a măsurilor de prevenire sau minimizare a impactului negativ semnificativ asupra mediului al acestor evenimente, precum și detalii privind gradul de pregătire și reacția propusă în astfel de situații de urgență;
- k) argumentarea necesității efectuării sau neefectuării analizei post-proiect și descrierea, în cazul necesității efectuării acesteia, a măsurilor de monitorizare propuse, precum și a indicatorilor și termenelor de realizare, acestea fiind proporționale cu natura, complexitatea, amplasarea și dimensiunea activității planificate, precum și cu potențialul impact negativ semnificativ asupra mediului;
- l) informații grafice: hărți, figuri și diagrame;
- m) date de contact privind experții implicați la elaborarea raportului, data întocmirii raportului, declarația pe propria răspundere privind îndeplinirea cerințelor prevăzute la alin. (3), precum și semnăturile acestora;
- n) un rezumat non-tehnic al informațiilor menționate la lit. a)–m);
- o) o listă de referință care detaliază sursele utilizate pentru descrierile și evaluările incluse în raport.

Sfaturi practice

Efectuarea evaluării impactului asupra mediului și întocmirea Raportului EIM se desfășoară conform prevederilor legislației naționale și ghidului Ghidul pentru executarea procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului, publicat în MO nr. 86-92, aprobat prin Ordinul nr. 1 din 04.01.2019 al Ministrului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului al țării de origine. La nivelul experților tehnici nu va reprezenta nici o diferență dacă un anumit proces EIM se desfășoară în context transfrontalier sau drept exercițiu în totalitate intern.

Pentru efectuarea EIM în context transfrontalier este important de asigurat următoarele calități distinctive ale procedurii:

- (a) Analiza de referință cuprinde în mod adecvat întregul teritoriu potențial afectat, inclusiv zonele amplasate în țara afectată.

Cu alte cuvinte, baza de referință în domeniul mediului trebuie stabilită în mod constructiv chiar și pentru teritoriul vizat aflat sub jurisdicția altei țări. Acest lucru poate crea anumite probleme practice și anume la colectarea datelor de mediu și a altor date dorite, mai ales dacă acestea trebuie colectate prin intermediul unui studiu pe teren. Faza inițială a consultărilor EIMT va asigura atingerea unui acord privind modul în care inițiatorul (experții EIM desemnați) vor dobândi datele relevante. Autoritatea competentă națională va facilita prin omologul său din țara afectată comunicarea dintre Expertul EIM și instituțiile relevante care dețin datele dorite sau care sunt capabile să ajute la colectarea lor (de exemplu autoritățile din domeniului mediului, municipalitățile locale, instituțiile de cercetare, universitățile, etc.).

Orice lipsă de date trebuie recunoscută în mod transparent și trebuie adăugată o explicație cu privire la modul în care aceasta afectează corectitudinea rezultatelor evaluării impactului sau ipotezelor însoțitoare.

- (b) Luarea în considerare a documentelor de referință relevante (care definesc obiectivele și standardele de mediu) nu doar ale țării de origine, ci și ale țării afectate.

În cazul în care evaluarea impactului implică stabilirea unei valori de referință sau prag derivat din standardele naționale de mediu (spre exemplu, pentru a stabili dacă emisiile atmosferice anticipate pot depăși limitele admisibile și, prin urmare, impactul trebuie calificat drept "foarte semnificativ", la efectuarea analizei trebuie de luat în considerare diferențele în standardele de mediu relevante și de explicat în mod transparent modul în care acestea au fost reflectate în abordarea aplicată evaluării.

- (c) Măsurile de atenuare și monitorizare propuse pot fi implementate în mod realist în țara afectată.

La propunerea măsurilor de prevenire, minimizare sau monitorizare a impactului rezidual al activității planificate care se anticipă să aibă loc pe teritoriul țării afectate, în EIM trebuie de abordat în mod credibil chestiunile care decurg din faptul că instituțiile responsabile de asigurarea respectării cerințelor de mediu a activității planificate (îndeplinirea condițiilor de mediu și întreprinderea măsurilor care rezultă din EIM) nu au autoritate în țara afectată (de exemplu pentru a verifica implementarea și funcționalitatea acestuia). Prin urmare, în măsură mai mare decât într-o EIM convențională, în procedura EIMT se va indica în mod credibil un angajament realist pentru implementarea (inclusiv pentru acoperirea costurilor) măsurilor de atenuare și monitorizare propuse, inclusiv angajamentul instituțional din țara afectată. O astfel de propunere trebuie să fie suficient de concretă pentru a putea fi utilizată în timpul consultărilor transfrontaliere, în cazul în care părțile pot urma, dacă se consideră necesar, un acord internațional oficial privind gestionarea pe termen lung a impactului activității planificate asupra mediului după finalizarea procesului EIMT.

2.1.4. Diseminarea Raportului privind EIM și consultările dintre părțile vizate

Referințe internaționale

Partea de origine va asigura publicului din zonele potențial afectate oportunitatea de a participa în procedura EIM respectivă a activității planificate, în conformitate cu prevederile Convenției Espoo. Aceasta trebuie să asigure ca oportunitatea oferită publicului părții afectate să fie aceeași ca și oportunitatea oferită publicului părții de origine (Articolul 2.6 al Convenției Espoo).

Ambele părți vor asigura ca publicul părții afectate din zonele potențial afectate să fie informat și să li se ofere posibilitatea de a face comentarii sau obiecții pe marginea activității planificate și transmite aceste comentarii sau obiecții autorității competente a părții de origine, fie în mod direct acestei autorități, sau, după caz, prin intermediul Părții de origine (Articolul 3.8 al Convenției Espoo).

Ambele părți vor asigura distribuirea documentației autorităților și publicului Părții afectate din zonele potențial afectate și prezentarea comentariilor către autoritatea competentă a părții de origine, fie în mod direct acestei autorități, sau, după caz, prin intermediul părții de origine, într-un termen rezonabil după aprobarea deciziei finale privind activitatea planificată (Articolul 4.2 al Convenției Espoo).

Cerințe naționale

Inițiatorul

1. Inițiatorul prezintă Agenției de Mediu, pe suport de hârtie și în format electronic, raportul privind evaluarea impactului asupra mediului. Dacă AM consideră că raportul este incomplet, aceasta va solicita de la inițiator completarea informației care lipsește sau este incompletă.

2. Asigură traducerea părților relevante ale Raportului privind EIM care vizează impactul transfrontalier în limba convenită cu partea afectată.
3. Organizează, în coordonare cu Agenția de Mediu, o audiere (dezbatere) publică în conformitate cu Articolul 14 al Legii nr. 86/2014 privind EIM, care vor avea loc pe teritoriul autorității administrației publice locale pe teritoriul cărea se preconizează desfășurarea activității planificate.
4. Asigură serviciile de interpretare corespunzătoare pe parcursul dezbaterilor publice, dacă la audieri participă cetățeni străini.

Agenția de Mediu/Ministerul Mediului

1. Dacă Raportul este elaborat conform cerințelor și conține informația pe deplin atunci Agenția de Mediu va plasa Raportul online precum și va remite Raportul către Comisia tehnică și autorităților administrației publice locale în a căror rază este preconizată implementarea activității planificate.
2. Ministerul Mediului transmite autorității competente a părții afectate raportul privind evaluarea impactului asupra mediului în limba stabilită de comun acord cu partea afectată, în termen de 15 zile lucrătoare de la recepționarea copiei traduse de la Agenția de Mediu.
3. Ministerul Mediului, inițiază consultările transfrontaliere cu autoritatea competentă a părții afectate, pentru a:
  - a. se consultă asupra Raportului privind EIM precum și a factorilor de mediu potențial afectat de către activitatea planificată, precum și măsurile stabilite de prevenire și atenuare al acestora;
  - b. conveni asupra organizării detaliate a consultărilor publice, inclusiv a dezbaterilor publice.
4. Coordonează cu inițiatorul organizarea dezbaterilor publice în ce privește participarea posibilă a reprezentanților părții afectate.

Sfaturi practice

După prezentarea documentației EIM, partea de origine trebuie să desfășoare, fără întârzieri nejustificate, consultările cu partea afectată, în baza Raportului EIM, privind potențialul impact transfrontalier al activității planificate și măsurile de atenuare sau eliminare a impactului (Articolul 5 al Convenției Espoo). Consultările pot aborda chestiuni, precum:

- (a) tipurile de impact transfrontalier ale unei activități planificate,
- (b) metodele prin intermediul cărora impactul a fost identificat,
- (c) măsurile de atenuare a impactului și formele de asistență în procesul respectiv,
- (d) acțiunile comune și individuale, precum și responsabilitățile asumate de fiecare parte pentru a monitoriza, reduce și preveni impactul,
- (e) căile posibile de cooperare și atenuare în cazul accidentelor,
- (f) analiza postproiect,
- (g) alternativele posibile la activitatea planificată și orice alte măsuri corespunzătoare.

În măsura posibilității, consultările trebuie să aibă loc la un nivel suficient de înalt pentru a asigura reflectarea adecvată a rezultatelor consultărilor în procesul de luare a deciziilor ulterioare. Cu toate acestea, participarea experților este hotărâtoare pentru a discuta efectiv aspectele procedurale ale Raportului privind EIM și chestiunile conexe. Prin urmare, în afară de reprezentanții autorităților competente ale ambelor părți, la consultările transfrontaliere oficiale vor participa și inițiatorul și experții implicați în pregătirea Raportului cu privire la EIM.

În ceea ce privește asigurarea participării eficiente a publicului interesat în procedura de EIMT, părțile trebuie să se pună de acord privind detaliile procedurale ale participării publicului interesat la începutul organizării întregii proceduri EIMT (a se vedea secțiunea cu privire la notificare de mai sus).

În principiu, părțile pot alege între cele trei opțiuni posibile de organizare a participării publicului la EIMT (CEE ONU/UNECE. 2006a):

1. Responsabilitatea pentru participarea publicului interesat îi revine părții afectate; prin urmare, publicul interesat al părții afectate este notificat, comentariile sunt colectate de autoritatea competentă a părții afectate sau de punctul de contact al acesteia, iar apoi prezentate țării de origine (de exemplu Republicii Moldova);
2. Responsabilitatea pentru participarea publicului interesat îi revine părții de origine; prin urmare, publicul interesat al părții afectate este notificat, iar comentariile sunt colectate de autoritatea competentă a părții de origine (de exemplu Republicii Moldova);
3. Responsabilitatea mixtă – părțile sunt implicate împreună în notificarea publicului interesat și colectarea comentariilor de la partea afectată.

2.1.5. Luarea în considerare a rezultatelor EIM la aprobarea deciziei

Referințe internaționale

În sensul Convenției, deciziile finale referitoare la EIMT se limitează la acele decizii care stabilesc în termeni reali condițiile de mediu pentru implementarea activității.¹⁶ Partea de origine trebuie să prezinte părții afectate decizia finală, unde va fi indicat motivele și considerentele pe care această decizie s-a bazat (Articolul 6.2 al Convenției Espoo).

Conform Articolului 6.3. al Convenției Espoo, în cazul în care informațiile suplimentare privind impactul transfrontalier semnificativ al activității planificate, care nu au fost disponibile la momentul aprobării deciziei cu privire la activitatea respectivă și care ar fi putut afecta în mod semnificativ decizia oricărei dintre părți, devin disponibile oricăreia dintre părți înainte de demararea lucrului în cadrul activității, partea respectivă va informa imediat cealaltă parte/celelalte părți vizată(e). La cererea uneia dintre părțile vizate, se organizează consultări privind necesitatea revizuirii deciziei.

Cerințe naționale

Inițiatorul

1. Este responsabil pentru aplicarea prevederilor, precum și respectarea condițiilor stipulate în acordul de mediu.
2. Traduce acordul de mediu și îl remite Agenției de Mediu.

Agenția de Mediu/Ministerul Mediului

1. Emite acordul de mediu în conformitate cu Art. 10⁵ al Legii privind EIM, luând în considerare rezultatele participării publicului și încheierii consultărilor transfrontaliere cu partea afectată.
2. Remite acordul de mediu tradus către Ministerul Mediului.
3. Ministerul Mediului în termen de 15 zile lucrătoare de la data recepționării acordului de mediu tradus conform alin. (1), transmite acest acord autorității competente a părții afectate, prin intermediul canalelor diplomatice.

Sfaturi practice

Rezultatele EIMT sunt rezumate în acordul de mediu emis de Agenția de Mediu. Procedurile coordonate ale EIMT trebuie să garanteze ca acordul de mediu să reflecte consensul dintre părți. Anume din aceste motive decizia finală trebuie să ia în considerare în mod corespunzător rezultatele EIMT, inclusiv Raportul privind EIM, comentariile referitoare la acesta și rezultatele consultărilor.¹⁷

¹⁶ Raportul CEE ONU cu privire la reuniunea Părților la Convenția privind EIM în context transfrontalier, mai 2008 (CEE/MPEIM/10, decizia IV/2, anexa I, alin. 61).

¹⁷ Orientările UE privind aplicarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului pentru proiectele transfrontaliere de scară mare. Disponibile pe: <https://ec.europa.eu/environment/eia/pdf/Transboundary%20EIA%20Guide.pdf>

Moldova nu este obligată să accepte pe deplin propunerile, solicitările sau comentariile recepționate de la partea afectată. Cu toate acestea, autoritățile din Moldova ar trebui să le trateze în mod egal, indiferent de hotarele naționale, și să demonstreze că a luat în considerare comentariile respective la formularea acordului de mediu. Acest lucru va legitima decizia finală și va asigura o colaborare efectivă a părților la etapele de implementare.¹⁸

După cum s-a indicat mai sus, atât acordul de mediu emis de către Agenția de Mediu, cât și aprobarea finală a activității planificate (de exemplu autorizație) de către autoritatea responsabilă (de exemplu Agenția Servicii Publice) trebuie să fie comunicate autorității competente a părții afectate.

În acest context, este important de reținut faptul că fără un acord de mediu afirmativ, o activitate propusă nu poate fi implementată, exact ca și fără autorizațiile care nu se referă la mediu. Prin urmare, este important ca partea afectată să fie informată despre faptul că o activitate planificată propusă a obținut toate autorizațiile, licențele și că inițiatorul trece la etapa de implementare.

Legea nr. 86/2014 privind EIM indică că inițiatorul este responsabil de cheltuielile suportate în cadrul procedurii de EIMT, respectiv aceste cheltuieli se răsfrâng inclusiv la informațiile adiționale necesare de a fi prezentat părții afectate, cum ar fi autorizația de funcționare, licența necesară, în cazul în care activitatea planificată presupune prezența unei licențe, și alte acte permisive în afară de acordul de mediu.

În situația în care apar informații suplimentare privind impactul transfrontalier semnificativ al unei activități propuse, care nu au fost disponibile la momentul aprobării acordului de mediu, Agenția de Mediu va notifica partea afectată despre informațiile care aduc schimbări materiale în acord, indiferent de tipul procedurii interne pe care aceasta va decide să o urmeze (de exemplu dacă să efectueze o nouă EIM sau să revizuiască condițiile acordului de mediu sau al altor acte permisive (autorizația). În funcție de răspunsul părții afectate, părțile pot începe consultările privind necesitatea unei noi EIMT drept consecință a revizuirii acordului de mediu sau privind alte forme de răspuns.

2.1.6. Analiza și monitorizarea post-proiect

Referințe internaționale

Conform Articolului 7 al Convenției Espoo, părțile vizate, la solicitarea oricărei părți, vor determina dacă și în ce măsură trebuie de efectuat o analiză post-proiect, luând în considerare potențialul impact transfrontalier negativ semnificativ al activității pentru care a fost efectuată EIMT. Orice analiză post-proiect va include, în particular, supravegherea activității și determinarea oricăror impacturi transfrontaliere negative.

În cazul în care, ca rezultat al analizei post-proiect, partea de origine sau partea afectată are motive rezonabile de a concluziona că există un impact transfrontalier negativ semnificativ sau au fost descoperiți factori care pot rezulta într-un astfel de impact, acesta va informa imediat cealaltă parte. Părțile vizate se vor consulta mai apoi privind măsurile necesare pentru reducerea sau eliminarea impactului.

Cerințe naționale

Inițiatorul

1. Efectuează monitorizarea post-proiect în conformitate cu condițiile stipulate în acordul de mediu.
2. Prezintă rezultatele monitorizării Agenției de Mediu.
3. Coordonează cu Agenția de Mediu, după necesitate, punerea în aplicare a măsurilor și acțiunilor suplimentare de prevenire, evitare, minimizare, compensare și control al impactului activității planificate asupra mediului și sănătății umane.

¹⁸ Mai multe informații puteți găsi pe acest site: <https://www.unece.org/environmental-policy/conventions/environmental-assessment/outputs/guidance-on-the-practical-application-of-the-espoo-convention/practical-solution-in-applying-the-espoo-convention.html#consultations%22>

Agenția de Mediu

1. Supraveghează implementarea monitorizării post-proiect, urmând condițiile stipulate în acordul de mediu.
2. Plasează raportul analizei post-proiect recepționat de la inițiator pe pagina sa web oficială și informează Inspectoratul pentru Protecția Mediului despre necesitatea efectuării controlului de mediu la amplasament în vederea stabilirii conformității.

Legea nr. 86/2014 privind EIM a Republicii Moldova nu conține prevederi legate de situația vizată în Articolul 7 al Convenției Espoo (a se vedea mai sus), de exemplu, nu impune notificarea părții afectate sau partajarea rezultatelor analizei și monitorizării post-proiect.

Sfaturi practice

Convenția de la Espoo conține o prevedere pentru analiza post-proiect care permite părților să coopereze și pe parcursul etapei de implementare a activității planificate. Această analiză post-proiect nu constituie o activitate obligatorie și este implementată prin angajamentul voluntar al părților. Astfel de aranjamente pot fi convenite pe parcursul consultărilor transfrontaliere oficiale, când părțile pot decide să efectueze o analiză post-proiect, inclusiv monitorizarea conformității cu reglementările și măsurile de atenuare, sau verificarea impactului real asupra mediului și eficacitatea atenuării.

Astfel de acord trebuie să fie explicit în ceea ce privește determinarea responsabilităților fiecărei părți în monitorizarea și analiza impactului activității planificate. Părțile pot conveni, spre exemplu, ca fiecare parte să monitorizeze, să evalueze și să analizeze datele privind impactul care are loc pe teritoriul lor, iar apoi să transmită rezultatele celeilalte părți în mod periodic (de exemplu trimestrial).

Cel puțin, se recomandă stabilirea unui mecanism de furnizare a rezultatelor monitorizării efectuate de inițiator (în cazul în care o astfel de obligație decurge din acordul de mediu).

2.2. Moldova ca Parte potențial afectată

2.2.1. Determinarea necesității EIMT (în cazul în care nu este primită nicio notificare)

Referințe internaționale

În conformitate cu Convenția Espoo (Articolul 3.7), o parte potențial afectată poate solicita informații cu privire la o activitate propusă pentru a purta discuții privind probabilitatea de a avea un impact transfrontalier negativ semnificativ chiar și în cazul în care nu a primit o notificare. Părțile pot conveni apoi dacă prevederile Convenției se aplică și dacă evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier va avea loc.

Cerințe naționale

Articolul 16 alin. (6) al Legii nr. 86/2014 privind EIM reflectă prevederile Convenției de la Espoo. Dacă Republica Moldova consideră că va fi afectată ca rezultat al unui impact negativ semnificativ al activității planificate de partea de origine dar nu a primit o notificare de la partea de origine în legătură cu aceasta, Ministerul Mediului va iniția consultări privind impactul transfrontalier cu partea de origine. Dacă părțile nu convin asupra reglementării acestei chestiuni, Ministerul Mediului poate transmite cazul spre examinare comisiei de investigare, în conformitate cu anexa nr. IV la Convenția cu privire la evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier.

Sfaturi practice

Odată ce Republica Moldova ia cunoștință din surse publice despre activitatea planificată într-o țară vecină care poate avea un impact negativ transfrontalier semnificativ (de exemplu prin mijloace de comunicare neoficiale, articole din mass media, campanii ale ONG-ilor, etc.), Ministerul Mediului va contacta autoritatea competentă a țării de origine pentru a solicita informații despre activitatea planificată.

Solicitarea poate fi structurată conform modelului pentru notificare (a se vedea Tabelul nr. 9 de mai sus), și se va referi anume la:

- 1) natura activității planificate;
- 2) hotarele spațiale și temporale ale activității planificate;
- 3) impactul anticipat asupra mediului și alte aspecte ale activității planificate;
- 4) informații privind procesul EIM care va fi aplicat activității planificate (după caz).

Ca urmare a reacției părții de origine (sau lipsei de reacție), Republica Moldova poate decide dacă va iniția sau nu consultări oficiale în conformitate cu Convenția de la Espoo, sau poate concluziona că EIMT nu este necesară pentru un anumit caz. În cazul în care partea de origine refuză să prezinte informații sau nu răspunde la solicitare, Ministerul Mediului poate sesiza comisia de investigare pentru respectarea și punerea în aplicare a Convenției de la Espoo, așa cum este prevăzut și în anexa nr. IV la Convenție.

2.2.2. Notificarea (răspuns la notificare)

Referințe internaționale

Odată recepționată notificarea din partea țării de origine, partea potențial afectată trebuie să răspundă în termenul specificat de partea de origine, chiar dacă nu intenționează să participe la EIMT într-un caz anume. Partea de origine poate mai apoi continua planificarea procesului EIM național fără întârziere (Ghid privind aplicarea în practică a Convenției de la Espoo. CEE ONU, 2006a).

Cerințe naționale

Agenția de Mediu/Ministry of Environment

1. Ministerul Mediului, în termen de 5 zile lucrătoare de la recepționarea notificării și a informațiilor, le plasează pe pagina sa web oficială și le transmite Agenției de Mediu.
2. Agenția de Mediu, în termenul stabilit în notificare, decide asupra participării sau neparticipării la procedura de evaluare a impactului asupra mediului, ținând cont de opinia autorităților administrației publice centrale interesate, a autorităților administrației publice locale din teritoriul care ar putea fi supus impactului transfrontalier și a publicului interesat. În termen de 5 zile lucrătoare, Agenția de Mediu plasează notificarea pe pagina sa web oficială, indicând perioada de prezentare a comentariilor și propunerilor.
3. În cazul în care Agenția de Mediu decide să participe la procedura de evaluare a impactului asupra mediului în context transfrontalier, Ministerul Mediului informează în scris, prin intermediul canalelor diplomatice, autoritatea competentă a părții de origine despre decizia luată și propune desfășurarea unor consultări inițiale în vederea stabilirii metodelor, a termenelor și a altor aspecte ce țin de realizarea procedurii de evaluare a impactului asupra mediului în context transfrontalier conform art. 12 alin. (7). Agenția de Mediu plasează informația despre decizia luată pe pagina sa web oficială.
4. Dacă Agenția de Mediu a luat decizia de a nu participa la procedura de evaluare a impactului asupra mediului în context transfrontalier, Ministerul Mediului informează în scris autoritatea competentă a părții de origine despre decizia luată și plasează informația respectivă pe pagina sa web oficială.

În funcție de nivelul de detalii al informațiilor disponibile, răspunsul la notificare poate conține o constatare succintă a componentelor mediului potențial afectate (spre ex., ecosistemele vulnerabile, speciile rare de floră și faună, speciile pe cale de dispariție, monumentele culturale și naturale, alte obiective care pot fi afectate ca rezultat al implementării activității planificate) pe teritoriul Republicii Moldova sau poate indica alte îngrijorări și probleme care vor constitui subiectul consultărilor reciproce. Structura răspunsului la notificare este prezentată în Anexa nr. 6 a Legii nr. 86/2014 privind EIM.

Sfaturi practice

Dacă autoritatea competentă consideră că limita de timp pentru răspunsul la notificare stabilit de către țara de origine este insuficient pentru a decide privind participarea sa la EIMT (de exemplu din cauza amploarea și complexității activității planificate sau necesității de a consulta alte părți vizate din interiorul țării), atunci Moldova poate solicita o extindere a termenului de răspuns la notificare.

În timpul pregătirii răspunsului la notificare, Agenția de Mediu se va consulta cu autoritățile administrației publice centrale interesate, a autorităților administrației publice locale din teritoriul care ar putea fi supus impactului transfrontalier și a publicului interesat și cu orice altă autoritate națională relevantă pentru a asigura ca informațiile furnizate în notificare să fie examinate minuțios, iar decizia privind acceptarea invitației la EIM să fie bine justificată (de exemplu, dacă există o îngrijorare reală privind faptul că activitatea planificată poate cauza impact semnificativ asupra mediului pe teritoriul Republicii Moldovei).

Este la discreția autorității competente din țara de origine să stabilească substanța și volumul documentației EIM necesare în conformitate cu legislația națională. Prin urmare, este în interesul Republicii Moldovei să clarifice prin intermediul consultărilor cu autoritatea competentă a părții de origine cât mai devreme posibil aspectele procedurale ale EIM, și anume să identifice aranjamente potrivite pentru furnizarea cu informații relevante pentru evaluarea impactului transfrontalier. Acest lucru poate fi reflectat în următoarele întrebări:

- Va permite procesul privind examinarea comentariilor Moldovei deja pe parcursul etapei de stabilire a domeniului de aplicare, sau doar mai târziu, când Raportul EIM va fi prezentat oficial pentru consultare transfrontalieră?
- Cum va colecta Expertul EIM informațiile de referință și alte date despre teritoriul potențial afectat vizat din Moldova, și ce asistență poate fi acordată în această privință de către autoritățile Republicii Moldova?
- Cum va fi asigurată participarea potrivită a publicului pe teritoriul potențial afectat din Moldova, inclusiv traducerea documentelor relevante în limba accesibilă publicului vizat?

2.2.3. Efectuarea EIM și pregătirea Raportului EIM

Nici Convenția de la Espoo, și nici alte norme aplicabile nu atribuie vreo responsabilitate țării afectate în ceea ce privește participarea directă sau contribuția la elaborarea Raportului privind EIM (desfășurarea evaluării impactului). Aceste responsabilități îi revin țării de origine, iar în termeni practici – inițiatorului activității planificate, precum și experților contractați de inițiator (Expertul EIM).

Sfaturi practice

Etapa inițială a consultărilor transfrontaliere (de exemplu etapa care urmează după notificare) urmează, de asemenea, să determine dacă părțile interesate din Moldova vor fi implicate în procedura propriu zisă privind evaluarea impactului și participarea la elaborarea Raportului privind EIM. De obicei, Raportul privind EIM este pregătit de Expertul contractat de inițiatorul activității planificate, și la etapa de pregătire a Raportului privind EIM există o interacțiune nesemnificativă între Expertul EIM și factorii instituționali ai țării afectate. Totuși, există situații și sarcini în care Republica Moldova ar putea ajuta în acest proces. Și anume, colectarea informațiilor de referință despre partea potențial afectată a teritoriului Moldovei poate fi problematică pentru un expert aflat în țara de origine. La solicitare, Republica Moldova poate ajuta în mod semnificativ, și anume în următoarele aspecte:

- furnizarea datelor disponibile expertului EIM (spre exemplu hărți GIS și alte date de mediu referitoare la teritoriul potențial afectat);
- furnizarea documentelor relevante care vor fi luate în considerare de Expertul EIM;
- furnizarea informațiilor privind factorii vizați din Moldova care trebuie să fie consultate (de exemplu oferirea opiniei expertului sau cunoștințe locale cu privire la anumite chestiuni).
- asistență în comunicare și accesul echipei Expertului EIM pe teritoriul potențial afectat (de exemplu pentru a facilita o vizită a unui biolog, sau alți specialiști similari într-o zonă de frontieră potențial afectată).

Domeniul de aplicare, perioada și alte condiții pentru astfel de asistență vor fi stabilite pe parcursul consultărilor inițiale. Republica Moldova nu are nicio obligație de a contribui la activitatea expertului EIM, dar este rațional să fie acordată asistență oricărui efort rezonabil de a analiza condițiile de bază și de a evalua impactul potențial asupra teritoriului Moldovei și, astfel, de a asigura un Raport privind EIM de bună calitate.

2.2.4. Diseminarea Raportului privind EIM și consultările dintre părțile vizate

Referințe internaționale

În conformitate cu Convenția de la Espoo, ambele părți vor asigura ca publicul părții afectate din zonele susceptibile de a fi afectate să fie informat și să i se acorde posibilitatea de a face comentarii sau obiecții privind activitatea propusă, precum și transmiterea acestor comentarii sau obiecții autorității competente a părții de origine, fie în mod direct către această autoritate, sau, după caz, prin intermediul părții de origine (Articolul 3.8 al Convenției).

Ambele părți vor asigura distribuirea documentației autorităților și publicului părții afectate din zonele susceptibile de a fi afectate și prezentarea comentariilor autorității competente a părții de origine, fie în mod direct către această autoritate, sau, după caz, prin intermediul părții de origine, într-un termen rezonabil înainte de aprobarea deciziei finale privind activitatea planificată (Articolul 4.2).

Cerințe naționale

Inițiatorul

1. În cazul în care s-a convenit în cadrul consultării transfrontaliere între părți, inițiatorul organizează dezbateri publice (audiere publică) pe teritoriul potențial afectat din Republica Moldova, în cooperare cu Agenția de Mediu și autoritățile administrației publice locale relevante, într-o manieră conformă cu Legea nr. 86/2014 privind EIM.

Ministry of Environment/Agenția de Mediu

1. Ministerul Mediului recepționează Raportul privind EIM din partea țării de origine (confirmând recepționarea) și în termen de 5 zile lucrătoare de la data recepționării Raportului îl remite Agenției de Mediu.
2. Agenția de Mediu plasează pe pagina sa web oficială raportul privind evaluarea impactului asupra mediului și îl prezintă autorităților administrației publice centrale interesate și autorităților administrației publice locale din zonele posibil afectate, indicând termenele de prezentare a comentariilor.
3. Agenția de Mediu facilitează consultările publice într-un mod convenit cu partea de origine pe parcursul consultărilor transfrontaliere inițiale (de exemplu fie prin acordarea asistenței inițiatorului în desfășurarea dezbaterilor publice în Moldova, sau prin diseminarea informațiilor din numele inițiatorului pentru a permite publicului din Moldova să obțină informații relevante depline.

4. La fel Agenția de Mediu va colecta comentariile și recomandările de la părțile implicate (inclusiv de la public) și va elabora avizul asupra raportului, dar și îl va plasa pe pagina sa web oficială și îl va transmite Ministerului Mediului.
5. Ministerul Mediului transmite autorității competente a părții de origine, prin intermediul canalelor diplomatice, avizul tradus la raportul privind evaluarea impactului asupra mediului.

Autoritățile administrației publice centrale și locale

1. Plasează anunțul cu privire la raportul EIM la sediul său și publică conținutul raportului pe pagina sa web oficială.
2. În cooperare cu Agenția de Mediu, facilitează consultarea publicului (dezbaterile publice) pe teritoriul potențial afectat.
3. Autoritățile implicate în procesul de consultare a raportului privind evaluarea impactului asupra mediului, precum și publicul interesat, prezintă, în termenele prevăzute, comentariile lor Agenției de Mediu.

Sfaturi practice

Legea nr. 86/2014 privind EIM nu detaliază procedura de audieri publice privind documentația EIM recepționată de peste hotare într-un proces EIM în context transfrontalier. Prin urmare, detaliile consultărilor publice vor fi convenite între părți pe parcursul consultărilor transfrontaliere. Și anume, va fi specificat rolul inițiatorului (dacă există) în consultările publice desfășurate în Moldova, și se va ajunge la o înțelegere referitor la partajarea costurilor asociate de dezbaterile publice, etc.

Dezbaterile ar trebui să fie facilitate de autoritatea competentă și de organele locale ale comunității(lor) afectate ca și în cazul consultărilor publice standard impuse prin Legea 86/2014 privind EIM, în mod ideal, cu participarea reprezentanților țării de origine, inclusiv a inițiatorului (Expertul EIM – autorul Raportului privind EIM).

Rezultatele consultărilor publice (inclusiv procesele verbale de la dezbaterile publice) din Moldova trebuie să fie documentate în același mod ca și în cazul procesului EIM standard în conformitate cu Legea nr. 86/2014 privind EIM. Împreună cu orice alte comentarii și opinii recepționate de către Agenția de Mediu, rezultatele consultărilor publice formează baza pentru Autoritatea de Mediu la pregătirea avizului cu privire la Raportul EIM (de exemplu poziția oficială a Republicii Moldova cu privire la activitatea planificată și la evaluarea EIM a acestuia). Termenul limită și forma de transmitere a avizului țării de origine vor fi stabilite la începutul consultărilor transfrontaliere pentru a oferi Republicii Moldova un termen rezonabil pentru desfășurarea consultărilor interne și pentru ca țara de origine să poată primi și examina opinia cuprinzătoare a Moldovei înainte de aprobarea deciziei finale cu privire la activitatea planificată în țara de origine.

Nu există o procedură formală stabilită de control al calității EIM în context transfrontalier. Cu toate acestea, în situația în care Moldova participă în EIM în context transfrontalier ca parte afectată, Moldova este liberă să efectueze orice formă de evaluare a calității EIM primită. Prin urmare, se recomandă să se abordeze această problemă deja în faza incipientă a consultărilor transfrontaliere, și anume, să se convină asupra unui interval de timp rezonabil care să ofere suficient timp Moldovei pentru a efectua evaluarea calității Raportului EIM într-o manieră aleasă.

2.2.5. Luarea în considerare a rezultatelor EIM în procesul decizional

EIM în context transfrontalier nu acordă Republicii Moldova, ca țară afectată, nicio autoritate legată de luarea deciziei cu privire la activitate planificată amplasată în țara de origine. Totuși, Moldova are dreptul să fie informată dacă și când activitate planificată vizată a obținut aprobarea finală (de exemplu autorizația de construcție), și cum au fost luate în considerare rezultatele EIM în context transfrontalier.

2.2.6. Analiza post-proiect

Analiza post-proiect nu este o activitate obligatorie și este implementată cu implicarea voluntară a părților (a se vedea Secțiunea 3.1.6 de mai sus).

Pentru Moldova, în calitate de parte afectată, este important să se asigure că toate măsurile de atenuare și sistemele de monitorizare convenite sunt implementate și aplicative, cu efectele dorite asupra teritoriului vizat din Moldova.

Dacă EIMT a avut drept rezultat un acord privind monitorizarea ulterioară a anumitor indicatori de mediu pe teritoriul Republicii Moldova, orice astfel de acord trebuie să includă de asemenea și o înțelegere/acord privind repartizarea costurilor. De asemenea, dacă e cazul, o indicație a valorilor limite specifice, care ar declanșa o acțiune de răspuns suplimentară, va face parte din orice astfel de sistem de monitorizare (de exemplu pentru o activitate planificată al unei hidrocentrale din amonte, condiția poate fi formulată în felul următor: atunci când sarcina de sedimente în râul transfrontalier se schimbă pe teritoriul Moldovei cu mai mult de 15% în comparație cu indicatorul de referință stabilit în EIMT, Moldova are dreptul să inițieze o renegociere a regulilor operaționale ale barajului aferent).

Astfel de acord trebuie să determine în mod clar responsabilitățile fiecărei părți în monitorizarea și analiza impactului activității planificate. Părțile pot conveni, spre exemplu, ca fiecare parte să monitorizeze, să evalueze și să analizeze datele privind impacturile care au loc pe teritoriul său, iar apoi să transmită periodic rezultatele celeilalte părți (cum ar fi trimestrial).

Cel puțin, se recomandă stabilirea unui mecanism de partajare a rezultatelor monitorizării efectuate de inițiator (în cazul în care astfel de obligație decurge din acordul de mediu).

Funded by
the European Union

EU4Environment

Green Economy in Eastern Partner Countries

Această publicație a fost elaborată în cadrul acțiunii "Uniunea Europeană pentru Mediu" (UE pentru Mediu – Economie Verde). Informații suplimentare pe activități referitoare la evaluarea strategică de mediu și evaluarea impactului asupra mediului pot fi obținute contactând secretariatul CEE/ONU la adresa: eia.conv@un.org

Action implemented by:

